

Трето заседание

Сряда, 23 декември 1959 г.

(Открито в 15 ч.)

Председателстващ Петър Попзлатев: (Звъни) Другари народни представители! Присъствуват необходимото число народни представители в залата на Народното събрание.

Обявявам днешното заседание на Народното събрание за открито.

Продължават разискванията по двата законопроекта:

Законопроекта за Държавния народно стопански план за 1960 г. и законопроекта за бюджета на държавата за 1960 г.

Има думата народният представител, първи заместник-председател на Министерския съвет, др. Райко Дамянов.

Зам.-председател на Министерския съвет Райко Дамянов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Пред Народното събрание са поставени, за да се разгледат и одобрят, народно стопанският план и бюджетът на държавата за 1960 г.

Особено характерно за народно стопанския план и бюджета на държавата за 1960 г. е, че те са разработени въз основа на огромните успехи в народното стопанство през 1959 г.

Действително нашият народ с неописуем ентусиазъм извърши велики дела в изпълнение на историческите задачи, които Партията беше поставила пред него. Забележителни ще останат успехите в нашето социалистическо развитие през 1959 година.

Задачите, които са залегнали в държавния план и бюджета, са поставени на здрава икономическа основа, на по-широко изградена промишлена база, на много по-укрепнало и значително механизизирано селско стопанство.

Важна роля в развитието на нашата икономика и в изпълнението на нашите стопански планове играе външната търговия, в смисъл дали е осигурен пазар за нашата износна промишлена и селскостопанска продукция и дали е обезпечен вносът на необходимите машини, съоръжения, суровини и материали за народното стопанство.

Със сключените вече спогодби с почти всички социалистически страни този въпрос в основни линии е решен, а това е още една важна гаранция за реалността на плана за 1960 г.

Посещенията на нашите партийно-правителствени делегации в социалистическите страни и на техни делегации в нашата страна имаха не само огромно политическо и икономическо значение за нашия народ, но те дадоха нов тласък за развитието на нашите икономически връзки, разшириха и задълбочиха нашето всестранно икономическо сътрудничество, помогнаха да се сключат спогодби за осигуряване крупни комплектни доставки на съоръжения за нашата металургия, енергетика, машиностроене и селско стопанство, улесниха извънредно много разширяването на нашия стокообмен.

От сключените вече спогодби за стокообмен през 1960 г., а със Съветския съюз и дългосрочна търговска спогодба за 1961—1965 г., се вижда каква огромна крачка напред ще се извърши в нашия стокообмен със социалистическите страни и колко напред е отишло в своето развитие нашето народно стопанство, какъв голям обем стокова продукция е способно да даде и да поеме. Само прирастът на стокообмена ни със социалистическите страни за 1960 г. в сравнение с 1959 г. възлиза на повече от 1 милиард лева.

На Съветския съюз се падат 53% от целия ни внос и износ. Спогодбата ни със Съветския съюз предвижда стокообменът между двете страни да се увеличи през 1960 г. с 25% в сравнение с 1959 г. и да възлезе на близо 2,5 милиарда рубли.

По такъв начин нашата страна ще заеме четвърто място в стокообмена на Съветския съюз със страните-членки на Съвета за икономическа взаимопомощ.

В спогодбите за 1960 г. и за 1961—1965 г. се предвижда от Съветския съюз да внесем преди всичко съвременна техника за модернизиране на нашата промишленост, за да стане тя по-високопроизводителна, по-рентабилна.

На обръщението на др. Живков и др. Югов до др. Хрущов да се ускори доставката на някои комплектни обекти, като Металургичния комбинат „Кремиковци“, ТЕЦ „Марица—изток“ и др., Централният комитет на Комunistическата партия на Съветския съюз и съветското правителство се отзоваха с готовност и братска грижа за удовлетворяване на нашата молба. Те се съгласиха във връзка с ускоряване нашето икономическо развитие да преразгледаме сключените вече спогодби за взаимни доставки. Това и стана. В резултат на водените преговори почти всички комплектни доставки се придвижват напред.

Първата турбогенераторна група от 50 хиляди киловата за ТЕЦ „Марица—изток“ вече се доставя.

Втората група със същата мощност ще бъде доставена през първото полугодие на 1960 г. вместо до края на годината.

Третата група, също с 50 000 киловата, ще бъде доставена през второто полугодие на 1960 г. вместо до края на 1961 г.

Четвъртата група ще бъде доставена през 1961 г. вместо през 1962 г.

Разширението на ТЕЦ „Сталин“ с 50 000 киловата ще се извърши през 1961 г. вместо през 1964 г.

Рудотермичната пещ към Медодобивния завод ще бъде доставена през 1960 г. вместо през 1964 г.

Само преди една година, и дори по-малко от една година, ние говорехме, че Металургичният завод в Кремиковци ще се изгради с годишно производство 300 хиляди тона прокат. Но сега ние можем да кажем, че идната година, при помощта на Съветския съюз, ще започнем неговото усилено строителство, ще го изградим в по-къси от първоначално предвидените срокове, и то при мощност не 300 хиляди тона, а вече 1 милион тона прокат. А това означава, че ние от идната година ще започнем да изграждаме Металургичния комбинат в Кремиковци, ще започнем едно крупно, епохално за нашата страна строителство в областта на черната металургия, което има огромно значение за цялото народно стопанство.

За мащаба на това строителство говори фактът, че то ще струва, по предварителни данни, около 5 милиарда лева, или почти колкото са средногодишните капиталовложения през втората петилетка.

Изграждането на този металургичен гигант има и голямо социално значение. Още от идната година трябва да се наберат работници за строителството. Ще трябва да се започне подготовката и на работници за експлоатацията на комбината, които ще достигнат през следващите години към 20 000 души.

С помощта на съветските учени ние успяхме да решим сложните задачи по технологията, които бяха поставени във връзка с комплексния характер на рудите в Кремиковското находище. Благодарение на тази технология ние ще имаме сравнително евтин метал.

Както в петилетката, така и в плана за 1960 г. се предвижда да се разшири и Металургичният завод „Ленин“ за производство до 430 хиляди тона прокат годишно. Машините и съоръженията за това разширение договорихме със Съветския съюз.

С построяването на Кремиковския металургичен комбинат и разширението на завод „Ленин“ се разрешава в основни линии въпросът за развитието на нашето машиностроене на собствена суровинна база.

В сключените спогодби със Съветския съюз е залегнала и доставката на машини и съоръжения за редица електроцентрали. Има се предвид, както вече се отбеляза, ускоряването

на доставката за ТЕЦ „Марица—изток“ с мощност 550 хиляди киловата и строителството на новите водни електроцентрали „Филипов мост“, „Ивайловград“, „Кътнина“ и ТЕЦ „Русе“ с обща мощност 350 хиляди киловата. Само мощността на тези електроцентрали е почти 10 пъти повече от мощностите, които е имала старата капиталистическа България.

Сериозна помощ Съветският съюз ни оказва и за механизацията на нашето строителство с доставката през 1960 г. на багери, автобагери, автокранове, камиони-самосвали и др.

За механизацията на нашето селско стопанство идната година от Съветския съюз ще внесем 11 хиляди трактора, приведени към мощност 15 конски сили, или една трета от сегашния брой на тракторите ще бъде доставена само за една година.

През 1960 г. ние ще доставим на Съветския съюз 35 хиляди тона тютюн, 60 хиляди тона грозде, 65 хиляди тона домати — без количествата, които ще изнесем по линията на ширпотребата — 27 хиляди тона зеленчукови консерви, 29 хиляди тона плодови консерви, 20 хиляди тона доматиено пюре, 45 хиляди тона пулпове, 20 хиляди тона вино, 10 хиляди тона винен дестилат и др., което означава, че практически е разрешен проблемът за пласирането на селскостопанската продукция в прясно и преработено състояние, което ще получим в резултат на ускореното развитие на нашето селско стопанство. Тези цифри говорят сами по себе си не само за мащаба на нашето производство, но и за огромните икономически връзки на нашата страна със Съветския съюз.

Сега задачата е да се осигури висококачествена продукция и навременната ѝ доставка.

Ние сме едни от най-големите износители на конфекция за Съветския съюз. Този наш износ възлиза на повече от 164 милиона рубли. Нашата конфекция общо взето добре се посреща на съветския пазар, но трябва да кажем, че все още се допускат досадни пропуски по качеството, за отстраняването на които се иска само повече внимателност и старание.

През 1960 година ние ще внесем от Съветския съюз машини за около 365 милиона рубли, а ще изнесем за тази страна наши машини за около 240 милиона рубли, или ние вече сме в състояние да плащаме по-голямата част от внасяните от Съветския съюз машини с износ на наши машини. Това е резултат на правилната политика на Българската комунистическа партия за индустриализацията на България с братската помощ на Съветския съюз и сътрудничеството с другите социалистически страни. То е резултат на осъществяваната специализация и коопериране на машиностроителното производство в социалистическите страни.

Разбира се, протоколите и сключените спогодби със Съветския съюз не изчерпват вноса и износа, който може да се осъ-

ществи между двете страни, защото в хода на изпълнението винаги се разкриват нови възможности за увеличаване вноса и износа на някои стоки в сравнение с договорените количества, както стана тази година с тютюна — имахме договорени 26 000 тона, а изнесохме 40 000 тона — домати, консервите, конфекцията и др.

Няма никакво съмнение, че и в течение на 1960 г. стокообменът ни със Съветския съюз по редица стоки значително ще се увеличи в сравнение със сега договорения.

Наред с това не може да не отбележим особеното значение за по-нататъшното развитие на нашето народно стопанство, сключената със Съветския съюз дългосрочна спогодба за взаимни доставки през периода 1961/1965 г. Съгласно тази спогодба стокообменът ни със СССР ще нарастне близо 1,5 пъти в сравнение с предшествуващото петилетие (1955—1960) и през 1965 г. ще се увеличи със 70% спрямо 1958 г.

Според предварителните данни през 1965 г. в Съветския съюз ние ще пласираме над 60% от нашата износна селскостопанска продукция и повече от 65% от предвидената за износ продукция на нашето машиностроене.

Тази спогодба разкрива светли перспективи пред нашето народно стопанство и ни позволява смело и уверено да изграждаме с ускорени темпове нашата икономика.

Ето защо, разглеждайки в основни линии съдържанието на сключените спогодби със Съветския съюз, всички ние, заедно с целия наш народ, не можем да не отправим още веднаж нашата гореща благодарност и дълбока признателност към нашите съветски братя, към Централния комитет на Комунистическата партия на Съветския съюз и съветското правителство, към нашия дълбоко уважаван и любим от нашия народ Никита Сергеевич Хрущов, за техните непрекъснати грижи за бързия всестранен напредък на нашата страна, за процъфтяването на нашата социалистическа Родина. *(Продължителни ръкопляскания)*

Голямо народностопанско значение има нашият стокообмен и с другите социалистически страни.

През 1960 г. вносът и износът ни с Чехословашката република се увеличава с близо 45% в сравнение с 1959 г. и ще възлезе на половин милиард рубли. Ние внасяме от тази братска страна суровини и основни средства, нова техника. С чехословашка помощ строим акумулаторния завод и ВЕЦ „Алеко“, ще построим и ТЕЦ „София—изток“ с мощност 100 000 киловата. От нея доставяме багери за рудник „Трояново I“.

С доставяните от Чехословакия и Германската демократична република багери, абзетцери и други съоръжения ние фактически решаваме въпроса за добиване на въглища по открит способ и се осигурява нормално снабдяване на ТЕЦ „Марица—изток“ с гориво.

От Чехословакия ще внесем съоръжения за помпено-акумулаторни водноелектрически централи, внасяме локомотиви, трактори, комбайни, автобуси, багери, разни металообработващи машини, помпи и изобщо широка гама от машини, а така също метали, кокс, химикали, целволе, целулоза, хартия и др. Металите се увеличават от около 24 000 тона на около 66 000 тона.

Трябва да подчертаем, че благодарение сътрудничеството и братската взаимопомощ с Чехословашката република създадох се възможности за използване на големите залежи от медни руди в находището „Медет“ — Панагюрско. През следващата година ще сложим началото на едно крупно съвместно строителство за добиване на мед. За пръв път у нас ще се добива медна руда в открит рудник.

Срещу продукцията от „Медет“ ние ще получаваме от Чехословакия съответно и някои профили валцувани черни метали. По този начин ние взаимно ще си помагаме за покриване на нуждите от метали.

Предвижда се по сключената спогодба за 1960 г. да изнесем наши машини и съоръжения за Чехословакия за около 66 милиона рубли срещу внос на машини и съоръжения от Чехословакия за около 100 милиона рубли. В списъка на нашите износни машини и съоръжения влизат: електромотори, електрокари, електротелфери, трансформатори, акумулатори, телефонни линии, жп. вагони, кораби и други. Това е резултат на провежданата значителна работа по специализация на машиностроителното производство у нас и в Чехословакия, в духа на решенията и препоръките, в духа на декларацията на партийно-правителствените делегации на нашите две страни.

По плана и по спогодбата се предвижда през 1960 г. да внесем в Чехословакия значителни количества от нашите традиционни износни стоки: тютюн 5200 тона срещу 3570 тона, изнесени тази година, домати 33 500 тона срещу 16 300 тона тази година, грозде 25 000 тона срещу 13 540 тона тази година и значително по-големи количества други зеленчуци и плодове в прясно и преработено състояние. Ще доставим също така вино, цигари, оловен концентрат, цинк, олово, калцинирана сода и други промишлени стоки.

Ние сключихме спогодба за стокообмен през 1960 г. и с Германската демократична република. Тази страна заема трето място в стокооборота ни със социалистическите държави.

През 1960 г. ние ще внесем от Германската демократична република на първо място комплектни обекти за около 64 милиона рубли, от които половината са на кредит. Това са заводите за цимент, за целулоза от слама, фабрика за хартия, фабрика за брикети в каменовъгления басейн „Марица—изток“ и други. Някои от тези обекти са вече в строеж, а другите се предвиждат по плана за 1960 г.

През 1960 г. ще се довърши доставката на оборудването за първата и втората пеш на циментовия завод „Бели извор“ и ще се достави основната част за третата и четвъртата пеш. При обща стойност на доставката 12,5 милиона рубли през 1960 г. ще бъде доставено оборудване за 9,5 милиона рубли, за да можем през първото полугодие на 1961 г. да завършим напълно строителството на завода.

През 1960 г. ще се доставят съоръженията за първия етап на брикетната фабрика с мощност 600 000 тона брикети годишно производство, а доставката на оборудването за целулозния завод ще завърши през 1961 г. — в първото полугодие за производство на целулоза, а през третото тримесечие за производството на хартия.

Предвижда се също така Германската демократична република да ни достави и багери за рудник „Трояново I“. Както се каза вече, такива багери ще ни достави и Чехословакия.

Това, което западногерманските фирми не можаха да изпълнят, ние го договорихме с Германската демократична република и Чехословакия. Както чехословашките, така и германските другари с готовност се отзоваха на обръщението на др. Живков до др. Новотни и др. Улбрихт. ЦК на Германската единна социалистическа партия и правителството на Германската демократична република, както и Централният комитет на Чехословашката комунистическа партия и правителството на Чехословакия ни оказват ценна братска помощ, за да решим проблема за механизация и строежа на рудниците на „Марица—изток“, за успешното изпълнение на задачите по плана за 1960 г. във връзка с ускореното развитие на страната.

От Германската демократична република ние ще внесем през 1960 г. машини за около 90 милиона рубли; ще внесем химикали и торове за около 36—38 милиона рубли и много други стоки.

За пръв път през 1960 г. ще получим от Германската демократична република стомана 7400 тона. Доставката на синтетичен каучук почти се удвоява през 1960 г. в сравнение с 1959 г.

През 1960 г. ние ще доставим на Германската демократична република значително по-големи количества плодове и зеленчуци, отколкото досега — 42 000 тона домати (срещу 29 160 тона през тази година), 35 000 тона грозде (срещу 26 682 тона през 1959 г.), 14 000 тона ранни картофи (срещу 10 912 тона тази година), 8000 тона пресен кромид лук (срещу 2952 тона тази година), 7000 тона зеленчукови консерви, 8000 тона ябълки, замразени зеленчуци, доматино пюре, доматиен сок и други. По количеството купувани от нас домати Германската демократична република е на второ място след Съветския съюз.

През 1960 г. в Германската демократична република ще изнесем всичко 10 500 тона тютюн срещу 4520 тона през тази година.

Наред със зеленчуците и плодовете в прясно и преработено състояние в нашата листа за износ в Германската демократична република през 1960 г. се включват: 4000 домашни хладилници „Мраз“, електрокари, електротелфери, цветни метали и други произведения на нашата промишленост.

Общо стокообменът ни с Германската демократична република през 1960 г. ще нарасне с 50% в сравнение с 1959 г. и ще възлезе на близо $\frac{1}{2}$ милиард рубли.

С Полската народна република стокообменът ни през 1960 година се увеличава с около 15% в сравнение с 1959 г.

Големият индустриален напредък, който се осъществи в Полша след освобождението ѝ от фашистко-капиталистическото робство, увеличи много нейните възможности за стокообмен с другите социалистически страни, включително и с нашата страна.

През 1960 г. от Полша ние ще внесем 40 000 тона метали, 35 000 тона кокс, машини и съоръжения за около 25 милиона рубли. По-важни машини и съоръжения са: оборудването за разширяване на циментовия завод „Владимир Заимов“ в Плевен, жп. вагони-гондоли за „Марица—изток“, автомати за производство на бутилки. През м. декември т. г. се доставят вече 3 такива автомата, а през 1960 г. ще се доставят още 4. Това ще помогне да се увеличи производството на стъклен амбалаж у нас. За пръв път през 1960 г. ще получим от Полша 1000 тона каучук, полистирол 300 тона и разни други химикали. Трябва да отбележим, че доставката на химикали от Полша за нашата страна през 1960 г. се увеличава три пъти — от 2 милиона рубли на 6 милиона рубли.

През 1960 г. България ще изнесе за Полша 15 000 тона пресни домати, 13 000 тона грозде, 5000 тона тютюн, оловен и цинков, концентрат, цветни метали и др.

Успешно се развиват икономическите ни връзки и със съседна братска Румъния. Както вече се съобщи, председателят на Министерския съвет др. Югов подписа тези дни в Букурещ протокол, с който се предвижда стокообменът между нашата страна и Румъния да нарасне през 1965 г. три-четири пъти в сравнение с 1959 г. Предвижда се Румънската народна република да ни окаже помощ за разширяване на геоложките проучвания по нефта, а така също нашите страни да си сътрудничат по разширяване производството на желязна руда и концентрати, по производството на кабели, изолатори, прокат и други, с оглед по-пълно да се задоволят потребностите на двете страни.

Сключена е спогодба за стокообмена ни през 1960 г. и с Народна република Албания. Предвижда се през 1960 г. да

внесем от тази братска страна 20 000 тона суров нефт, 20 000 тона битум, известни количества черна мед, маслини, цитрусови и други плодове, подправки и други стоки, а да изнесем акумулатори, електромотори, произведения на текстилната промишленост, медикаменти, лозови фиданки и други.

Тези дни е подписана в Ханой спогодба за стокообмена ни с демократична република Виетнам.

Сега се водят преговори за стокообмена ни през 1960 г. с Унгарската народна република и Румънската народна република, а в близките дни започват преговори с Китайската народна република и с Корейската народнодемократична република.

От сключените спогодби и водените преговори със социалистическите страни се вижда, че нашият стокообмен с тези страни значително нараства и през 1960 година той ще съставлява 82% от целия ни външнотърговски оборот. Това значи, че решавашо значение за изпълнение на плана е сътрудничеството ни със страните от социалистическия лагер начело със Съветския съюз.

Преговорите за стокообмена ни с всички страни от социалистическия лагер протичат в дух на братско сътрудничество и общо желание и стремеж да се увеличи стокообменът ни до максимални възможности. В резултат на този стремеж още в началото на 1960 година ще се пристъпи към разговори за разширяване на договорения вече стокообмен за 1960 година, за което има реални възможности.

Нашият стокообмен с Югославия също се развива и от наша страна се действа за неговото все по-голямо разширяване. Ние виждаме, че такова желание има и у югославската страна. В резултат на водените преговори се подписа протокол за стокообмен през 1960 година и дългосрочна спогодба до 1962 година.

През 1960 година България ще доставя на Югославия машини и резервни части, инсталационни материали, стоманени блокове, руди и концентрати, каолин, флуорит, земеделски произведения, памучни тъкани, химикали и медикаменти, разни семена и други, а Югославия ще доставя на България валцувани метали на черната и цветната металургия, стоманени и чугунени тръби, кабели и стоманено-алуминев проводници, машини и транспортни средства, целволе, цигарена хартия, хмел, разни химикали и други.

Преговорите протекоха в приятелска атмосфера и при взаимно разбирателство.

Трябва да отбележим, че стокообменът ни с Югославия през 1960 година ще се увеличи с 20% в сравнение с 1959 г. И ние и югославяните като съседи имаме общ интерес да развиваме търговията помежду си.

Историческото посещение на др. Никита Сергеевич Хрущов в Съединените американски щати оказва благоприятно влияние и за разширяване на търговията между социалистическите и капиталистическите страни. Постепенно се премахват ония пречки, които изкуствено се създаваха в областта на търговията от привържениците на „студената война“. Разбира се, има още много да се желае в това отношение.

Развитието на нашата икономика създава все по-широка база за по-нататъшното разгръщане на нашия стокообмен и с капиталистическите страни. Ние можем да достигнем значителен напредък в търговията си с тези страни на базата на равнопоставеността и взаимната изгода. Естествено, ние ще развиваме стокообмена най-вече с тези страни, които проявяват по-голяма готовност да купуват наши стоки. При известни условия ние бихме могли да извършим доставки на някои комплектни съоръжения от капиталистическите страни при дългосрочен кредит на взаимно изгодни начала.

Само за 11 месеца от тази година стокообменът ни с капиталистическите страни достигна 158 милиона долара или с 50% в повече, отколкото през цялата 1958 година.

Народна република България поддържа търговски връзки с 50 капиталистически страни. С 27 от тях, в това число с почти всички западноевропейски страни, стокообменът се извършва на базата на сключените редовни търговски и платежни спогодби.

Само през 1959 година са водени преговори с 15 капиталистически страни. С 8 от тях — Германската федерална република, Австрия, Франция, Англия, Норвегия, Финландия, Индия и Тунис, са подновени стоковите листи; с 4 страни — Ирак, Гвинея, Судан и Индонезия, са подписани за пръв път търговски спогодби, а с 3 страни — Дания, Бенелюкс и Мароко, са подписани нови спогодби, които заменят старите.

Планът за 1960 година предвижда стокообменът ни с капиталистическите страни да се увеличи 2 пъти спрямо 1958 година и да достигне 215 милиона долара, от които 108 милиона долара износ и 107 милиона долара внос.

Най-голям стокообмен извършваме сега с Германската федерална република в сравнение със стокообмена ни с другите капиталистически страни.

От тази страна ние внасяме черни метали, целволе, машини и съоръжения, химикали, хартия и др., а изнасяме домати, грозде, тютюн, живи свине, птиче месо, зеленчуци, плодови консерви и др.

Стокообменът ни с Германската федерална република нарасна от 27 600 000 долара през цялата 1958 година на 53 900 000 долара за 11 месеца от 1959 година, или се увеличи с около 95%.

Ние положихме големи усилия да осъществим с някои фирми в Германската федерална република няколко крупни сделки за доставка на багери, дизел-локомотиви и други съоръжения срещу износ на наши стоки, но както вече казахме, осъществяването на подписаните за тази цел договори с фирмите, за съжаление не можаха да се изпълнят от съответните западногермански фирми.

От капиталистическите страни на второ място по стокообмена си с нашата страна през 1959 година е Италия. От тази страна ние внасяме метали, целволе, някои машини за хранителната промишленост и други, а изнасяме тютюн, стоманени блокове, коне, свине, птиче месо, яйца и други. Стокообменът ни с Италия през 1958 година беше 9 600 000 долара, а през 11-те месеца на тази година достигна 21 500 000 долара или увеличение повече от 2 пъти.

Трябва да констатираме, че спогодбата ни с Австрия е вече изпълнена по обема на стокооборота за 1959 година. Докато през 1958 година нашият стокообмен с Австрия беше 9 200 000 долара, за 11-те месеца на тази година той достигна 15 600 000 долара или се увеличи със 70%.

От Австрия доставяме главно стомани, валцувано желязо, разни метални изделия, електроди и др., а изнасяме домати, грозде и други пресни плодове и зеленчуци, известно количество тютюн, живи свине, свинска мас и други.

С Англия също така разширяваме стокообмена. От 6 800 000 долара през 1958 година той нарасна на 12 100 000 долара за 11-те месеца на тая година.

В Англия ние изнасяме белени домати, доматино пюре, пулпове, килими, дървен материал, дървени изделия, конско месо, месни консерви, желета, конфитюри, сушен лук, някои зеленчукови консерви и др. Работим за пласиране на наши тютюни тип „Виржиния“ на английския пазар. От Англия купуваме преди всичко метали, някои машини за каучуковата промишленост, плавателни съдове и др. Съществуват реални възможности търговията ни с Англия чувствително да се разшири на взаимно изгодна база и ние се надяваме, че тези възможности ще бъдат използвани.

Стокообменът ни с Франция се увеличи от 10 200 000 долара през 1958 година на 11 400 000 долара през 11-те месеца на 1959 г. От тази страна ние внасяме метали, текстилни суровини, химикали, леки коли и др., а изнасяме тютюн, розово и ментово масло, произведения на селското стопанство — фасул, маслодайни семена, доматино пюре, а така също цинков концентрат и др.

За развитието на стокообмена ни и с Франция има възможности. Сега се подготвят преговори за подписване на търговска спогодба за по-продължителен период.

Има възможности да се увеличи стокообменът ни и с нашите южни съседи — Гърция и Турция. На предстоящите в близко време преговори с тези държави от наша страна ще се направи всичко възможно, за да бъдат използвани тези възможности, което ще бъде от общ интерес.

Ние полагаме усилия за развиване на стокообмена ни със страните от Близкия и Средния изток. Засега на първо място по стокообмена си с нашата страна е Обединената арабска република с нейните две провинции — Египет и Сирия. Стокооборотът ни с тази страна през 1959 година е над 5 милиона долара. Внасяме главно памук, а изнасяме машини, тъкани, дървен материал и др. В провинция Сирия, както е известно, нашата страна успешно извършва строежа на редица големи хидротехнически и други обекти.

Бързо се разширява търговията ни с република Ирак. Наред със стокообмена, който се извършва между двете страни, ние оказваме и техническа помощ в строителството на пътища.

Постепенно се разширява нашият стокообмен и с другите страни от Азия, Африка и Латинска Америка.

Сега се подработва въпросът за стокообмена ни със Съединените американски щати и Япония. След възстановяване на дипломатическите ни връзки с тези страни няма пречки за развиване на нашия стокообмен с тях. Напротив, това ще улесни нашата търговия.

Другарки и другари народни представители! Както се вижда, нашето правителство води активна външнотърговска политика. В резултат на това през 1959 година стокообменът ни с другите страни се увеличава с около 40% в сравнение с 1958 година, а в плана за 1960 година се предвижда той да нарастне с 60% също спрямо 1958 г.

Увеличението на външнотърговския ни обмен е важна предпоставка за успешното изпълнение на народностопанските планове.

Няма никакво съмнение, че планът и бюджетът, които се предлагат за 1960 година, и предвидените в тях мероприятия, включително и по износа и вноса, ще бъдат одобрени от народните представители и целият наш народ, под ръководството на Българската комунистическа партия, ще се вземе с нови сили и с повишен ентузиазъм с тяхното изпълнение и изпълнение. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Атанас Кълбов.

Атанас Кълбов: *(От трибуната)*. Другарки и другари народни представители! Представените от Министерския съвет за разглеждане и утвърждение от Народното събрание проек-

ти за държавния народностопански план и за бюджета на Народна република България за 1960 година са изключително важни държавни и политически документи. С тях ние определяме основните задачи, които трябва да решаваме през следващата година в борбата за построяване на социализма в нашата страна. Планът и бюджетът са неразривно свързани и взаимно обуславящи се държавни актове, от правилното съставяне на които зависи как ще работят държавните и стопанските органи, целият наш народ в продължение на една година за по-нататъшното развитие на икономиката и културата в страната.

Ето защо съставянето на плана и бюджета е едно от най-важните задължения както на органите на управлението, така и на Народното събрание.

Разглеждането на плана и бюджета заедно на настоящата сесия, и то преди още да е настъпила новата 1960 година, е голямо предимство за работата на Народното събрание и за нашето народно стопанство. Предложените проекти и изложенията на председателя на Държавната планова комисия др. Христозов и на министъра на финансите др. Лазаров показват по безспорен начин огромния ръст на нашата социалистическа икономика и култура, големите възможности и резерви, които разкрива социалистическата система за ускорено развитие на народното стопанство, за установяване на нови, по-високи темпове на придвижване напред към окончателното построяване на социалистическото общество в нашата страна и за преминаване към неговата по-висша фаза — комунизма.

През 1959 година трудещите се в нашата страна под ръководството на Българската комунистическа партия постигнаха неотбелязвани досега успехи в изпълнението на държавния народностопански план. Промислената продукция нарасна с 25% в сравнение с постигнатото през 1958 година. Това представлява повече от 2 пъти от средния годишен прираст на промислената продукция през втората петилетка.

Забележителното в достиженията на нашата промисленост е обстоятелството, че това увеличение не идва главно от въвеждането в действие на нови основни средства, на нови мощности, а от по-доброто използване на съществуващите такива, от подобрената работа на работническите и инженерно-техническите колективи, от подобреното ръководство на промислените предприятия.

Нашето социалистическо селско стопанство независимо от неблагоприятните климатически условия за отделни култури, по предварителни данни на Държавната планова комисия постигна значително увеличение на селскостопанската продукция през 1959 година — близо с 26% в повече от полученото

през 1958 година. Това представлява няколко пъти по-голям ръст в сравнение със средногодишното увеличение на селско-стопанската продукция, постигнато през последните години.

Забележителни успехи бяха постигнати и в останалите отрасли на народното стопанство.

Тези големи достижения на нашата социалистическа икономика предизвикват радост и гордост във всяко честно сърце, във всички трудещи се и ги вдъхновяват за нови героични дела и още по-големи успехи в борбата за изграждането на още по-щастлив и по-радостен живот за нашия народ. Те още веднаж потвърждават колко правилна и мъдра е политиката на Българската комунистическа партия, която своевременно разкри огромните възможности за ускорено строителство на социализма в нашата страна и разработи грандиозна програма, осъществяването на която ще тласне нашата икономика решително напред към върховете на комунизма; колко своевременно и правилно се извърши преустройството на държавното и стопанското ръководство в съответствие с настъпилите изменения в икономиката на страната, в резултат на което политическото, държавното и стопанското ръководство се доближи до производствените бази и се създадоха по-благоприятни условия за подпомагане работата в производството и за по-пълно мобилизиране на трудещите се за изпълнение и преизпълнение на напрегнатата производствена програма. Благодарение на провежданата голяма политическа и организаторска работа от страна на Партията, профсъюзите, Отечествения фронт, БЗНС и другите обществени организации зародилото се спонтанно сред народа движение за съкращаване сроковете по изпълнение на третия петгодишен план се превърна в мощно всенародно движение за ускоряване развитието на нашата страна, за по-високи темпове в строителството на социализма и комунизма. Работническата класа, кооператорите, целият наш народ посрещнаха с небивало въодушевление начертаната от Партията величествена програма, възприе поставените задачи с ентузиазъм и с чест изпълни и продължава да изпълнява задълженията си по плана за 1959 година, в резултат на което главно ние днес отчитаме такива блестящи достижения.

Тези големи успехи на нашия народ през 1959 година създават солидна основа за сполучливото съставяне на държавния народностопански план и бюджета за 1960 година в пълно съответствие на партийната линия за ускорено икономическо и културно развитие.

Най-характерното в проектоплана за 1960 година е неговата реалност и изпълнимост. При съставянето му са взети под внимание съществуващите резерви в народното стопанство и са заложили задачи за тяхното разкриване и пускане в действие. Предвижда се през 1960 година продукцията в про-

мишлеността да нарастне с 15,3%, а в селското стопанство — с 32% в сравнение с очакваното изпълнение през 1959 година.

Предвиденото напрежение в плана е голямо, но така напрегнатият план е по нашите сили и той е изпълним.

С осъществяването на задачите, които се поставят с проектоплана за 1960 година, нашата страна ще достигне ръста в промишленото и селскостопанското производство, предвиден за през петата година на третата петилетка. Това означава по методологията на планирането и отчитането на плана, усвоени от всички социалистически, а и от останалите страни в света, че петгодишният план ще бъде изпълнен още през следващата година — за 3 години.

В съответствие с основните показатели на проектоплана за 1960 година е изграден проектобюджетът, който ние сега разглеждаме. Основното в него е значителното увеличение на приходите и разходите. В сравнение с очакваното изпълнение на бюджета за 1959 година, проектобюджетът за 1960 година се увеличава с общо 5 милиарда лева. Такъв ръст в бюджета на държавата не е отбелязван. Той е резултат преди всичко на големите материални и финансови постижения, от успешното изпълнение на плана през 1959 година.

Наред с това необходимо е да отбележим обстоятелството, че основните средства на бюджета идват от народното стопанство и отиват за по-нататъшното развитие на нашата социалистическа икономика. Огромни средства — повече от 11 милиарда лева — се определят за социалистическо натрупване, от които 7 милиарда и 600 милиона лева се предвиждат за капиталовложения за създаване на нови производствени мощности, за по-нататъшно развитие на промишлеността, селското стопанство, транспорта и другите отрасли на народното стопанство.

Значителни средства се заделят за комунално-битови, здравни и културно-просветни мероприятия, които ще способствуват за ново подобряване на бита и културата на нашия народ. Обезпечени са средства за изпълнение на решението на Централния комитет на Партията за увеличаване на заплатите на нископлатените и някои други категории работници и служители.

Както казах в началото, планът и бюджетът са реални и изпълними. За това обаче е необходима сериозна работа от страна на всички звена на нашия държавен и общественно-политически организъм. При добра работа и ръководство планът и бюджетът могат не само да се изпълнят, но и да се преизпълнят. За това е необходимо както министерствата и комитетите, така и народните съвети да полагат още от първите дни на новата година грижи за редовното и ритмично изпълнение на плана по всички показатели не само по обем, но и

по качество, асортимент и себестойност. Създадената обстановка и отношение към изпълнението на плана през 1959 година както в областта на промишлеността и селското стопанство, така и в другите отрасли на народното стопанство и културата трябва да се запазят и подобрят през следващата година с оглед образцовото изпълнение на поставените задачи.

По изпълнението на плана и бюджета значително нарасна ролята и отговорността на окръжните народни съвети. Сега, след преустройството на държавното и стопанското ръководство, те притежават големи права и материална сила. По-голямата част от промишлеността се ръководи пряко от тях, а основните приходи за единния бюджет на държавата ще постъпят в резултат на тяхната дейност. Следователно много зависи от окръжните народни съвети, от тяхната работа как ще бъде изпълнен планът и бюджетът, как ще се проведат мероприятията, предвидени в плана и бюджета.

Считам, че ще бъде целесъобразно на настоящата сесия на Народното събрание да предупредим изпълнителните комитети на окръжните народни съвети за тяхната отговорна работа, за техните задължения и за необходимостта всеотдайно да мобилизират своите сили за изпълнение на плана и бюджета през 1960 година.

В работата на окръжните народни съвети могат и трябва да помогнат централните органи на държавната власт и управление. Нашите окръзи като икономически райони са малки и връзките между тях не идват само по пътя на коопериране на производството, но и при провеждането на най-елементарните стопански, културни и други мероприятия.

За нормалното протичане на живота в отделните окръзи и особено в производствените предприятия, за запазването на общите държавни интереси би трябвало всеки окръг да спазва строго своите задължения към другите окръзи, да не издига бариери около своите граници, да не въвежда отдавна остарели порядки, да не допуска нехайство за живота и работата в другите части на страната. Това трябва да се постигне на всяка цена, за да получим възможност да използваме в пълен размер предимствата, които ни разкри преустройството на държавното и стопанското ръководство за всеотдайно подобряване на работата.

Аз ще взема само един пример. В миналото овцете на Смолянски окръг зимуваха в полските райони на бившите Пловдивски, Старозагорски и Хасковски окръзи. Настаяването ставаше лесно. За Пловдивски и Хасковски окръг това извършваха съответните окръжни народни съвети, а за Старозагорски окръг — Министерството на земеделието и горите. Сега положението е изменено. Никой не иска овцете от планината.

Министерството на земеделието стои настрана. Започнаха големи разpravии и пазарлъци. Въпросът бе отнесен за решаване в Министерския съвет и доколкото зная е решен преди няколко дни.

Такива спорове съществуват. Има опасност те да се разширят. Това няма да бъде полезно за народното стопанство.

Правилно ще бъде Държавната планова комисия, Министерството на търговията, Комитетът по промишлеността и другите министерства, които носят и трябва да носят отговорност за изпълнение на държавния план от окръжните народни съвети, своевременно да се вмесват за отстраняване на неминуемо появяващи се между окръзите разногласия, да не се създават допълнителни трудности в работата и увреждане на общите държавни интереси.

Когато говорим за повишената отговорност на народните съвети по изпълнението на плана и бюджета, трябва да имаме предвид и по-големите възможности, които те получиха за провеждане на по-голямо строителство и мероприятия за повишаване на бита и културата на трудещите се. Те имат право да увеличават бюджетите си, да предвиждат повече средства за строителство и т. н. на базата на преизпълнението на приходите, на разкриването на нови приходоизточници и на преизпълнението на плана за печалбата от собствените им предприятия. Тази възможност не трябва да се пренебрегва и подценява. Тя трябва всеотстранно да се ползува и насърчава.

Обаче необходимо е Министерството на финансите да създаде по-благоприятна обстановка за работа в окръжните народни съвети, като не се увелича в постоянно изменение на техните бюджети. Разбира се, това не трябва да става за сметка на отслабване на контрола от страна на министерството. Такъв трябва да се упражнява ежедневно, но същевременно трябва да се съхранят и правата, които имат окръжните народни съвети, да припечелят повече и да построят повече, особено такива обекти, които не изискват липсващи материали. От това ще има само полза народното стопанство, ще се получат две неща — по-голям стимул за изпълнение на икономическите показатели на плана и преизпълнение на строителната програма на народните съвети.

Сега окръжните народни съвети имат по-големи права и възможности и те трябва да проявяват по-големи инициативи и творческа дейност по изпълнението на задачите, които Партията и Правителството поставят.

Другари народни представители! Предвидената програма по проектоплана и средствата по проектобюджета за 1960 година за Смолянски окръг осигуряват нов ръст в развитието на неговата икономика и култура. Проектопланът предвижда общият обем на промишлената продукция на предприятията в окръга да се увеличи с 11% в сравнение с очакваната през

1959 година и с 32% в сравнение с отчетеното през 1958 година. През 1960 година ще бъдат добити 2 356 000 тона оловно-цинкови руди, ще бъдат произведени 83 100 тона олово, 74 200 тона цинков и други концентрати. Предвижда се да се добият 326 000 кубически метра дървен материал. Заедно с това се предвижда значително увеличение на промишлената продукция на леката, хранителната и местната промишленост с оглед задоволяване на постоянно растящите нужди на населението, правилното оползотворяване на местните суровини и създаване на повече работни места за жените в миньорските селища.

Голямо напрежение се предвижда в плана за селското стопанство. Нашите разработки в това отношение разкриват нови възможности за увеличение на селскостопанската продукция особено за картофите и тютюна и за бързото развитие на животновъдството. Чувствително ще се увеличат трайните насаждения, броят на кравите и овцете. Последните ще достигнат над 250 хиляди броя. В тази връзка се подготвя разширяването на фуражното производство и по-доброто използване на пасищата и горската паша. През 1960 г. ще се положат повече грижи за развитието на пчеларството и рибовъдството. Броят на пчелните кошери ще се увеличи на 25 хиляди, а рибарниците ще достигнат към 2000 декара. Доходите на кооператорите ще нарастнат значително в сравнение с 1959 г.

Трябва да подчертаем, че предвидените средства по проектобюджета на окръга в размер на 105 милиона и 906 хиляди лева обезпечават необходимите средства за провеждането на стопанските мероприятия, предвидени в плана за 1960 г. Основните средства на разходната част на бюджета в размер на 93 милиона 951 хиляди лева или 89,4% от разходите са насочени за по-нататъшното развитие на народното стопанство и за културно-битовото строителство в окръга.

Ние считаме, че нуждите на Смолянски окръг от капитални вложения са правилно оценени и са намерили отражение в плана и бюджета на окръга.

С предвидените 119 милиона 473 хиляди лева (14 742 000 лева, предвидени в бюджета, и 104 милиона 731 хил. лева, взети от амортизационните отчисления от предприятията на окръга) за лимитно строителство и доставка на машини и съоръжения ние ще осигурим изпълнението на плана за рудодобива и преработката на руда за 1960 г. и ще построим нови производствени мощности на държавното минно предприятие „Горубсо“ с капацитет близо 250 хил. тона руда годишно, които ще влязат в действие през 1961 г.

Освен това през следващата година ще се строи промишленият комплекс „Лъки“: рудници, жилищни и други сгради. Ще се извърши разширение на флотационната фабрика в Лъки с нови 500 тона преработка на руда в денонощие. Заедно

с това ще започне разширението на рудоземската флотационна фабрика с оглед в най-скоро време да се премахне временно създадалата се диспропорция между добива на руда и мощностите на флотационните фабрики в окръга и да се подобри технологията на извличането на метала. Това строителство ще разкрие още по-големи възможности за увеличаване на промишлената продукция на „Горубсо“ през следващите години.

Значителни средства се предвиждат за увеличаване машините на МТС и строителната организация с цел да се посрещнат нарасналите нужди от механизация в селското стопанство и строителството.

Общо над 13 милиона лева се предвиждат за културно-битово строителство, за направата на нови училища, пансиони, читалища, пътища, болнични и битови сгради. Ще бъдат водоснабдени и електрифицирани общо 12 селища. Културно-битовото строителство, предвидено по плана и бюджета, ще се увеличи със средствата, които ние ще получим от самооблагането, от ТКЗС и извънлимитните средства на около 28 милиона лева и заедно със средствата, предвидени за развитието на народното образование, за здравеопазването и културата, ще създадат допълнителните благоприятни условия за разширяване на културната работа сред населението, за издигане на културно-битовото равнище преди всичко на българо-мохамеданското население.

През 1960 г. ще започне строителството на пътната магистрала Асеновград—Устово, която извънредно много ще облекчи свързването на окръга с Пловдив и другите части на страната. За тази цел са предвидени 13 милиона лева. Освен това за подобряване и разширяване на пътната мрежа в окръга са предвидени към 1 700 000 лева. Това е недостатъчно за нашия окръг, в който пътната мрежа е в много лошо състояние. Като се вземе под внимание, че в окръга няма железница, то става ясно колко необходимо е поддържането на пътната мрежа в добро състояние. Нашият окръг не би могъл да се развива в стопанско и културно отношение, ако не се предприеме по-голямо строителство на пътища. Внедряването на автотранспорта в селското стопанство, подобряването на снабдяването, въобще цялостното развитие на окръга изисква разширяване и подобряване на пътната мрежа. Необходимо е управлението на пътищата да отдели повече внимание на Смолянски окръг, да съсредоточи там по-голяма механизация и специалисти, които заедно с населението за кратък срок от време да решат основните задачи в пътното строителство — да свържат всички основни селища с път до окръжния център. Би трябвало още тази година то да отдели повече средства за поддържането на пътищата и за подпомагане строителството на такива по самооблагането.

Радостно е, че в републиканския бюджет са предвидени значителни средства за противоерозионни мероприятия. Не може да се мисли за каквото и да е по-нататъшно развитие на селското стопанство в нашия окръг без целесъобразното използване на земята. Сега в Смолянски окръг има повече от 1 милион декара нискостеблени и слабодоходни гори и немалко земи край пътищата, деретата и реките, които почти не се използват. Наред с това значителна част от обработваемата земя и земите в горския фонд са подложени на непрестанна ерозия и влошаване. В това отношение в особено тежко положение се намират районите на бившите Маданска и Ардинска околии. Необходими са големи грижи и много труд за изменение на тази действителност. Окръжният комитет на Партията и окръжният народен съвет разработиха специален план за подобряване на обработваемата земя, за увеличаване на нейното плодородие, за почистване на пасищата, за усвояването на нови земи и пр. В срок от 5—10 години нашият окръг ще усвои нови земи около 300 хиляди декара, ще направи 300 хил. декара паркови пасища, ще терасира към 320 хил. декара обработваема земя и ще обезпечи напояването на последната до 40%. Предвидени са и редица други мероприятия по повишаване плодородието на земята и нейното използване съобразно климатичните и почвените условия.

През м. януари ще се занимаем с въпроса за възстановяването на горите, които се намират в лошо състояние, за борбата с ерозията в горските площи, за разкрасяване на пътищата, околностите на селищата и курортите.

Решението на Правителството 50% от разходите за направата на тераси в планинските райони да се плаща от държавата и предвидените средства за борба с ерозията в размер на 56 млн. лева неминуемо ще стимулира ускоряването на изпълнението на тези задачи в планинските райони. Това ще има огромно значение за народното стопанство и ще създаде солидна основа за стабилизирането на новосъздадените и още неукрепнали кооперативни стопанства в организационно и финансово отношение. Същевременно той ще съдейства за изменение облика на нашия окръг, за облагородяване и разкрасяване на неговата природа, така необходима за по-нататъшното му развитие като място за отдих, спорт и туризъм.

В това отношение направеното в окръга през 1959 г. е на съществено.

Другари и другарки народни представители! Изпълнението на плана в окръга поставя пред окръжния народен съвет, пред предприятията, трудовите колективи и цялата окръжна партийна организация сериозни задачи. Той изисква значителни усилия за подобряване на ръководството и работата по мобилизиране работническите колективи за изпълнението и преизпълнението на плана през 1960 г. Ние не се съмняваме, че

работническата класа, инженерно-техническите кадри, кооператорите, всички трудещи се в Смолянски окръг с чест ще изпълнят задачите, които поставят пред тях планът и бюджетът за 1960 г. Гаранция за това са големите успехи, които постигнаха те през настоящата година. Планът по промишлеността за тази година ще бъде изпълнен над 100%, а селскостопанската продукция ще достигне ръст повече от 80% в сравнение с полученото през 1958 г. Това са забележителни успехи на нашите нови още неукрепнали кооперативни стопанства, които тепърва ще разкрият своите сили и възможности за повишаване жизненото равнище на кооператорите в нашия окръг.

Проектопланът и бюджетът за 1960 г. са изготвени в пълно съответствие с решенията на VII конгрес на Българската комунистическа партия и с последните исторически решения на пленума на Централния комитет на Партията. Те обезпечават успешното провеждане линията на ускорено развитие на нашето народно стопанство и култура за по-бързото завършване на строителството на социализма в нашата страна и започване изграждането на комунистическото общество.

Аз одобрявам проектите за Държавния народностопански план за 1960 г. и бюджета на Народна република България за същата година заедно с направените допълнения от Комисията за народното стопанство и финансирането и моля народните представители единодушно да гласуваме предложените законопроекти. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител Александър Крушарски.

Александър Крушарски: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Предложените за обсъждане и одобрение от сесията на Народното събрание законопроекти за народностопанския план и за държавния бюджет за 1960 година са от изключително важно значение за целия наш народ.

Планът предвижда по-нататъшното ускоряване на темповете на развитие на народното стопанство, съобразен с директивите на VII конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на страната ни през третата петилетка и решението на Партията и Правителството за изпълнението на петилетката в съкратени срокове — ще бъде план творчески, който ще съдействува за по-нататъшното развитие на производителните сили, за по-нататъшното подобряване на материалното и културното ниво на трудещите се.

Тъй като развитието на производителните сили и икономическата база обуславят обществения живот, то ясно е, че както законопроектът за народностопанския план, така и про-

ектобюджетът на Народна република България за 1960 година отделят най-много внимание на икономическите, стопанските и културните въпроси. Икономическите въпроси изискват обаче това бързо развитие да се постигне почти изключително чрез увеличаване на производителността на труда и снижение на себестойността на произведената промишлена и селскостопанска продукция.

При така поставения проектоплан за развитие на материалното производство се очертава произведеният национален продукт за 1960 година да се увеличи с 21,5% спрямо 1959 година. Това позволява реалните доходи на един работник или служащ да нарастнат с 9% и на един трудещ се селянин с 25%. Няма никакво съмнение, че планът за 1960 година ще бъде изпълнен, защото той е продиктуван преди всичко от интересите на народа, защото това е не само план за икономическия възход на нашата страна, но и план, който предвижда благосъстоянието на целия наш народ.

Историческият VII конгрес на Българската комунистическа партия издигна като основен лозунг: „В близките няколко години нашата страна да достигне по производство редица европейски страни както в промишлеността, така и в областта на селското стопанство.“

Докладите на др. Тодор Живков и решенията на Октомврийския, Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет за съкращаване на сроковете на петилетката за 3—4 години намериха широк отзвук и сред трудещите се селяни от Видински окръг. Набелязани бяха много мероприятия за пълното използване на резервите и за бързото увеличаване на производството — основа за подобряване благосъстоянието и повишаване културно-битовите условия на трудещите се. Сега може да отчетем, че изпълнението на производствените планове в нашия окръг за 1959 година е много добро. От промишлените предприятия на територията на нашия окръг за 1959 година се предвиждаше по плана да се даде на народното стопанство продукция на стойност 372 905 000 лв., при достигнат обем през 1958 година 265 455 000 лв., със 107 450 000 лв. повече промишлена продукция от миналата година, което представлява ръст от 40,7%.

Планът за общата промишлена продукция за 1959 година е изпълнен 98,7% за 11 месеца, като до края на годината се очаква 100% изпълнение.

Редица предприятия отрапортуваха още преди месец време за 100% изпълнение на производствените планове за 1959 година. Така, Държавният машиностроителен завод „Георги Димитров“ към 15. XII. 1959 година изпълни 101,8% плана за годината, Държавното минно предприятие „Зелени град“ — 120% към същата дата, ДИП „Сталин“ — 100%, цигарена-

та фабрика — също 100%, хлебопроизводството — 104,6%, промкомбинатите — 102,2%, ДИП „Украйна“ — 101%, кооперативната промишленост в окръга — 102,4%, и др.

Тази година във Видински окръг бяха произведени в повече от 1958 г. помпи — четири пъти, каменни въглища — два пъти, плодови консерви — два пъти, вино — два пъти, растителни масла, порцеланови изделия и др.

Разходите на 100 лв. стокова продукция за 9 месеца от годината са намалени от 91,51 лв. на 87,33 лв., от което са реализирали икономия от 4 294 000 лв. От снижение на себестойността на декар мека оран е реализирана икономия от 4 779 500 лв. От снижение издръжката на обращението на търговията на едро е реализирана икономия от други 1 537 000 лв.

Над плана за деветмесечието окръгът внесе в приход за народното стопанство 1 809 000 лв. печалба и 842 000 лв. данък върху оборота.

Другари и другарки народни представители! Когато говорям за постигнатите успехи в нашия окръг, в областта на промишленото производство, не можем в същото време да не отбележим и това, че все още в промишлено отношение Видински окръг изостава. Развитието на промишлеността в нашия окръг се движи по-бавно в сравнение с другите окръзи.

През 1958 г. на глава от населението на нашия окръг бе произведено три пъти по-малко промишлена продукция, отколкото средно това беше за страната. На 1000 души население у нас през 1958 г. се падат само 20,3% работници в промишлеността срещу средно 62,9% за страната. Условия за разширяване на промишлеността във Видински окръг съществуват. Тези възможности ще бъдат използвани по-пълно с ускоряване строителството на завода за преработка на гипс, с направата на керамичния завод, с построяването на цех за фуражни смески, с разширяването на ДИП „Живко Кръчмарски“, с по-бързото разработване на богатите медни подземни находища в Белоградчишкия район, с разширяването на досега съществуващите винарски изби в окръга.

И така, Видински окръг може да стане не само добър селскостопански център, но и добър промишлен център. Такова съчетание ще бъде от полза и за страната.

Другари и другарки народни представители! Кооператорите и кооператорките от Видински окръг през 1959 г. работиха добре, поради което в областта на селското стопанство ние имаме много добри резултати.

Показателна в това отношение е средната заработка на трудодни на работоспособен кооператор. Докато през 1958 г. средно на кооператор се падаха заплатени по 155 трудодни, то за 1959 г. средната заработка се очаква да бъде по 280 до 300 трудодни на работоспособен кооператор.

При създамата се решителна трудова активност на кооператорите за осъществяване на икономическия скок в селското стопанство се даде насока да се разкрият онези резерви в селското стопанство, чието използване обещавахе да доведе до увеличаване два пъти валовата продукция в сравнение с 1958 година.

Разбира се, напълно отпадна легендата, че селскостопанската работа е сезонна. Фактът, че през най-студените и мразовити дни кооператорите работиха масово на обектите, показва, че такава непреодолима сезонност няма. Около 180 хиляди декара до 1 март 1959 г. бяха почистени от дървета, камъни, храсти и др. Рано напролет се подхраниха около 90% от есенните култури. Навреме се извърши пролетната сеитба, осигури се нормален брой растения на един декар, макар и с много пропуски, всички пролетници бяха окопани навреме. Постепенното повишаване културата на земеделието, което е един от основните резерви за нас в областта на селското стопанство, през тази година даде своите резултати.

Общо за окръга през миналата 1958 г. е добита валова продукция на стойност 428 милиона лева. Очакваме да добием през 1959 г. 902 милиона лева. При това положение ние удвояваме получената продукция през тази година в стойностно изражение.

Средният добив от цялата площ с пшеница за окръга възлиза на 222 кг при план 215 кг. С това Видински окръг се нарежда на първо място в страната по добив на пшеница. На държавата кооперативните стопанства предадоха през тази година близо 30 000 тона повече пшеница от миналата година.

Средният добив за пшеницата от отделни кооперативни стопанства е още по-висок. Така например ТКЗС в с. Орешец получи среден добив по 254 кг от 29 хиляди декара пшеница, ТКЗС в с. Грамада по 255 кг средно от декар пшеница от цялата си площ — 27 хиляди декара, ТКЗС в с. Дунавци получи по 249 кг средно от декар, ТКЗС в с. Димово — по 237 кг, ТКЗС в с. Бойница — по 231 кг и др. Отделни звена и бригади получиха още по-големи и рекордни добиви.

Царевицата. Средният добив за окръга от тази култура се очаква да бъде от 270 до 300 кг. Отделни трудово-кооперативни земеделски стопанства получиха много по-високи добиви. Така, трудово-кооперативното земеделско стопанство в с. Арчар получи от цялата си площ с царевица по 351 кг средно от декар, ТКЗС в с. Кутово — по 343 кг царевица средно от декар, ТКЗС в с. Брегово — по 321 кг средно от декар и от 2000 дк, засети с хибридни семена царевица, получиха по 600 кг средно от декар. Добре се развиха и добри добиви дадоха и останалите култури като: захарно цвекло, слънчоглед, грозде и други.

В борбата за осъществяване на икономическия скок, за получаване на двойно по-голяма продукция в селското стопанство сдружените земеделци в нашия окръг рамо до рамо с комунистите бяха в първите редици за превръщане решенията на Партията и Правителството в живо дело. През зимните дни комунисти и земеделци от селата Капитановци, Кутово, Покрайна, Неговановци, Антимово и др. излизаха на работа по изкопаване на каналната мрежа на Видинската напоителна система. Те също така бяха заедно и за усвояване на 66 000 декара нова обработваема площ. С това спомогнаха за увеличаване на всички кооператори и кооператорки на работа по обектите, планирани в кооперативните стопанства. Много са и отделните сдружени земеделци, които като бригадири, звеноводи, гледачи на добитък и др. се проявиха със своето майсторство за получаване на голяма продукция от растениевъдството и животновъдството.

Така, сдруженият земеделец Петко Кръстев Декалски, тракторно-полевъден бригадир в ТКЗС с. Грамада, получи от прикрепената му 3822 декара площ с пшеница по 282 кг средно от декар, а от 320 декара — по 350 кг от декар при план общо 205 кг; царевица от 1900 дк по 314 кг средно от декар, а от 560 декара, засята с хибридна царевица, получи по 400 кг от декар. Сдруженият земеделец Велко Антов, бригадир в с. Воднянци от обединеното ТКЗС с. Орешец, е получил от цялата си площ 2600 декара с пшеница по 290 кг средно от декар при план 230 кг, а от отделни площи и по 320 кг. От 1720 декара с царевица е получил средно по 439 кг при план 263 кг; Йото Гавранлов, председател на общинската земеделска дружба в с. Бойница и бригадир на комплексна бригада в същото кооперативно стопанство, от цялата си площ 2625 декара с пшеница е добил по 245 кг средно от декар при план 180 кг, а от 806 дк пшеница е добил по 368 кг средно от декар. Славчо Димитров, бригадир в ТКЗС с. Капитановци, от 1130 декара с царевица е получил по 496 кг средно от декар и още много други.

Хубави условия има в нашия окръг за развитие и на животновъдството. Това е втори важен отрасъл в нашето селско стопанство. Сушата миналата година се отрази много зле на животновъдството. Благодарение на усилията на окръжния комитет на Партията и окръжния народен съвет и на упоритата работа на кооператорите, успя да се навакса загубеното. Годишният план за бройките крави беше изпълнен за 8 месеца. Сега кооперативните стопанства разполагат с 2000 крави повече от предвидените по плана, броят на свинете е увеличен 2,5 пъти повече в сравнение с миналата година, а броят на птиците — четири пъти. Очаква се в окръга от животновъдството да бъде получена валова продукция на стойност 349

милиона лева, което представлява 201% в сравнение с получената предукция през 1958 г.

Само през тази година поливните площи бяха увеличени пет пъти в сравнение със съществуващите до 1958 г. поливни площи. Усвоена бе голямата Гомотарска напонтелна система, усилено строителство се извършва на високата част на Видинската напонтелна система и на Новоселската напонтелна система. В последни дни само в кооперативните стопанства, които се включват в тези две системи, на работа по мелноративното строителство излизаха от 2800 до 3500 души кооператори.

До края на 1960 г. в окръга ще се усвоят общо 171 000 дк поливни площи.

Водите на река Дунав, които хилядолетия са милн бреговете на тази земя, а тя е жадувала за вода, честите суши и суховен опустошавали реколтата, помитали са труда на селяните — ще се изкачат по волята на народа, за да полеят кооперативните полета, за да раждат още по-обилен плод, а животът на кооператорите да стане още по-богат.

Трябва да кажа тук, че се забавя сериозно строителството на Рабишката напонтелна система главно поради сложното строителство, което е поверено да се изпълнява изключително от кооперативните стопанства. Само за машини и съоръжения по строителството на Рабишката напонтелна система за 1960 г. са необходими 12 милиона лева, без да са включени в строителството главните напонтелни канали. За тази система се отпускат 11 милиона лева, от които 3 милиона лева държавни средства.

Както е известно, стопанствата в района на Рабишката напонтелна система са едни от най-слабите. Необходимо е да се увеличи държавното участие със средства, за да бъде завършен вторият етап и да се гарантира поливане на 57 000 декара. Този етап ще е най-скъпият, докато през третия етап ще се строят главните канали и вътрешната мрежа за напояване. Тогава нуждата от държавна помощ ще бъде и значително по-малка.

Другари и другарки народни представители! Нашите успехи биха били много по-големи, ако навреме и в срок успяхме да приберем реколтата. Механизацията на жътвата във Видински окръг е едва 32% — най-ниската в страната. Въпросът за механизацията на земеделието във Видински окръг не бива повече да се забавя. Тежко е положението при нас и с дълбоката оран. И сега в окръга има да се извършва около 150 000 декара дълбока оран. Това представлява близо 30% от общия план, като за отделни стопанства положението е още по-тежко.

Затова ние се надяваме, че по въпроса за механизацията на селското стопанство следва да ни бъдат отпуснати през 1960 г. машини, разбира се, в рамките на възможностите на

държавата. Но това трябва да стане, защото механизацията в селското стопанство е важен фактор и за снижение на себестойността на продукцията в селското стопанство, която в нашия окръг е все още доста голяма, от една страна и от друга страна да се гарантират във Видински окръг постоянни устойчиви, трайни високи добиви.

Вдъхновени от постигнатите досега резултати, отзовавайки се на обръщението на Централния комитет на Българската комунистическа партия трудещите се в нашия окръг още отсега се заемат за изпълнение на плана за 1960 г.

Ние ще положим всички усилия, за да осигурим от селското стопанство три пъти по-високо производство през 1960 г. в сравнение с 1958 г. В тези наши усилия ние разчитаме на помощта и на славната героична Партия и на нашето Народно правителство.

От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз аз напълно одобрявам проектобюджета на Народна република България и законопроекта за народностопанския план за 1960 г. и ще гласувам за тяхното приемане. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Стоян Михайлов.

Стоян Михайлов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! От изложението на председателя на Държавната планова комисия е видно какъв огромен напредък е реализирала нашата страна през 1959 г. във всички отрасли на народното стопанство. Така реализираните високи темпове на развитие на промишлеността и селското стопанство са резултат на провежданата правилна политика на Партията и Правителството.

С решенията на Ноемврийския и Януарския пленуми на Партията се даде небивал тласък на разгръщане производителните сили във всички сектори на народното стопанство. Активизира се политическата и производствената дейтелност на трудещите се в нашата страна. Решенията и мероприятията на Партията и Правителството станаха дело на самите трудещи се от заводите и предприятията, от кооперативните полета и научните институти.

В цялата страна се поде лозунгът на Партията за ускорено икономическо развитие на широк фронт. Започна се активна борба за разкриване на всички резерви в отделните сектори на народното стопанство, за цялостно използване на наличните запаси и увеличение на производителността на труда. На фона на тая грандиозна борба и подем, развила се в национален мащаб, се очертават и постиженията на трудещите се

от Хасковски окръг, който е един от важните центрове на нашата Република в областта на промишлеността и селското стопанство.

Работническата класа, инженерно-техническите кадри развиха активна дейност и преизпълниха поставените задачи в циментовото производство, химическата промишленост, електродобива и оловно-цинковото производство.

Трудещите се кооператори, механизатори и селскостопански специалисти от Хасковски окръг водиха героична борба с неблагоприятните климатически условия и природни бедствия, развили се през настоящата година — над 130 000 декара площ с интензивни култури бе на три пъти бита от градушка — и с чест изпълниха и преизпълниха поставените планови и производствени задачи в решаващите сектори на селското стопанство. Така, в сравнение с миналата 1958 г., средно от цялата площ, засята с пшеница в окръга, се произведе по 35 кг в повече зърно от декар, по 15 кг в повече от декар ечемик, по 45 кг в повече от декар царевича, 15 кг в повече от декар памук, 150 литра мляко на фуражна крава, а общото годишно производство на памук в сравнение с 1958 г. е над 3 220 000 кг повече.

С големи проценти и площи е преизпълнен планът за механизацията в селскостопанското производство. Благодарение на приложения цялостен агротехнически комплекс в много от ТКЗС в окръга бяха реализирани високи добиви. Така, ТКЗС с. Горски извор получи по 400 кг пшеница от 300 декара площ; ТКЗС с. Узунджово от 2000 декара площ, засята с царевича, бита от градушка, получи по 350 кг царевича; ТКЗС с. Ябълково от 500 декара площ, засята с царевича, получи по 460 кг царевича от декар; ТКЗС с. Любимец от 200 декара площ, отводнена по поречието на река Марица, получи по 550 кг зърно от декар. Получени бяха високи добиви качествен ориенталски тютюн. Така, ТКЗС с. Криво поле получи от 600 декара площ, засята с тютюн, по 135 кг тютюн от декар; ТКЗС с. Книжовник от 4460 декара площ, засята с тютюн — по 134 кг тютюн от декар; ТКЗС Свиленград от 6000 декара площ, засята с тютюн — по 117 кг средно от декар. Получени са и много добри резултати в областта на памукопроизводството. Така, ТКЗС с. Брод и Димитровград получиха от всички засети площи памук по 130 кг средно от декар. Звеното на Елена Христова от с. Малеково произведе от 35 декара площ по 251 кг памук на декар; бригадата на Костадин Радев от с. Черногорово, Димитровградски район, произведе от 230 декара площ, засята с памук, по 182 кг памук средно от декар; ТКЗС с. Радиево при план 1 250 000 кг памук произведе и предаде на държавата 1 360 000 кг доброкачествен памук. Кооператорите от окръга реализираха успехи и в животновъдството.

Осигурени бяха големи количества силаж за кооперативното животновъдство. Така, при план 200 000 тона силаж, планът бе изпълнен на 228 000 тона силаж.

Големи успехи има реализирани в областта на птицевъдството. Броят на птиците в окръга се увеличи приблизително 3,5 пъти през 1959 г. в сравнение с 1958 г.

Тези успехи говорят за правилната партийна политика, провеждана в нашето социалистическо строителство за ускореното икономическо развитие в духа на решенията на Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия и доклада, изнесен от др. Тодор Живков на мартенската сесия на Народното събрание. Те намират пълно одобрение от страна на трудещите се от Хасковски окръг и са тяхно собствено дело.

Под знака на тези решения и големи завоевания премина борбата на трудещите се от Хасковски окръг през настоящата 1959 година.

По проектоплана за 1960 г. в областта на промишлеността са набелязани високи темпове на развитие. Така, за химическата промишленост се определя 133,6% в сравнение с 1959 г. Производството на строителни материали — 135,3%; добиване на руди за цветни метали и цветна металургия — 122,8%. Тези показатели характеризират темповете на цялото икономическо развитие в промишлеността за 1960 г.

Хасковски окръг е един от главните центрове на производство в тези сектори на промишлеността. Работническата класа ще посрещне с нов трудов ентусиазъм и одобрение тази голяма производствена програма в промишлеността и ще се бори под ръководството на партийните комитети и инженерно-техническите кадри за изпълнението на плановите производствени задачи да даде повече азотни и фосфорни торове на трудещите се селяни, ще съдейства в борбата за увеличаване на добивите от селското стопанство и за повишаване културата в земеделието. Работниците, инженерите и техниците от циментово-азбестовото производство и цветната металургия ще се борят през 1960 г. да дадат повече цимент за строителството, повече азбестови тръби за канализация и водоснабдяване на населените места, повече тръби за поливното земеделие, повече олово и цинк на нашата цветна металургия.

Но за да могат тези начертани планови задачи да бъдат изпълнени и изпълнени предсрочно и в определените срокове, работническите колективи и инженерно-техническите кадри, както и административното ръководство на химическия комбинат „Сталин“, на Държавния циментов комбинат „Вулкан“ молят и ние народните представители от Хасковски окръг поставяме остро въпроса пред Правителството да се вземат бързи и решителни мерки за доставяне на вносните машини и съоръ-

жения и за срочното въвеждане в действие на новите предвидени в плана мощности още в началото на настоящата година — на които е възложен планът още в началото на 1960 г., за да не се създават нови затруднения и да се повтаря порочната практика на планиране през миналата година, та Министерският съвет да бъде принуден посред годината или в края на годината да намалява плана и по този начин да създаваме затруднение и на държавата, и на работническите колективи, които работят в тези предприятия, които се демобилизират от нереалните планове и не могат да реализират планиваната работна заплата, и сега има масово настроение за напускане.

Поставяме въпроса и за правилното обвързване на плана с материално-техническото снабдяване с резервни и помощни материали и съоръжения. Този въпрос много остро стои в каменноугленото производство в „Марбас“. Цялата производствена работа в „Марбас“ е затормозена от рудничния извоз. Извозът е затормозен от недостиг на съоръжения, като руднични електролокомотиви, руднични вагони, верижни транспортёри и резервни части за тях. Заводите „Сталин“ в Димитрово и Завод 10 в Казанлък не спазват договорните си задължения към „Марбас“. Трябва през настоящата година правилно да се обвърже материално-техническото снабдяване на нашите предприятия, за да могат успешно още в самото начало до 1960 г. ритмично да изпълняват производствената си програма.

В предлагания за разглеждане проектоплан в областта на селското стопанство се определя обемът на селскостопанската продукция по съпоставими цени да нарастне през 1960 г. с 32% в сравнение с 1959 г. Особено голямо напрежение в проектоплана е определено за памукопроизводството. През тази година се предвижда да се произведат 92 000 тона неомогатен памук, също така и в тютюнопроизводството се предвижда увеличение на 90 000 тона производството на тютюн. Много е напрегнат също планът за месото и млякото.

От така определените показатели за памукопроизводството Хасковският окръг трябва да произведе през 1960 г. към 18—20% от памука в страната и 15% от тютюна. Нашите трудещи се кооператори и механизатори, а също и селскостопанските специалисти ще се борят активно за изпълнение на така поставените показатели, които са изключително напрегнати за Хасковски окръг, особено като се вземат пред вид малките налични поливни площи в окръга.

От миналата година в Хасковски окръг започна строителството на язовир „Тракиец“ и изграждането на Хасковската напонтелна система. Със завършването на първия етап от строителството на язовир „Тракиец“ ще се поливат 150 000 декара площ и през втория етап, когато се свърже с язовир

„Студен кладенец“, в Хасковски окръг ще се напоява към 843 000 декара площ. Щом ние произвеждаме най-големите количества памук и тютюн в страната и даваме най-качественото производство от тези така ценни за нашето народно стопанство и за нашия износ селскостопански произведения, правилно ще бъде, за да се даде още по-голям тласък на развитието на тези два основни отрасли, да се засили и ускори построяването на язовир „Тракиец“, като още през тази година се увеличи строителната програма и през първото шестмесечие на 1960 г. да се подсили това строителство по специална преценка, разбира се, на Плановата комисия и Министерския съвет.

Другарки и другари народни представители! Предлаганият проектобюджет за 1960 г. отразява линията на Партията и е в духа на взетите решения и набелязани мероприятия от Ноемврийския и Януарския пленуми на Централния комитет на Партията за осигуряване на ускореното икономическо развитие на нашето народно стопанство.

В основни линии представеният проектобюджет за 1960 г. отразява изискванията на трудещите се по задоволяване на нуждите за развиващото се огромно комунално-битово и културно строителство в страната и в отделните райони.

Сборният бюджет на Хасковски окръг за 1960 г. възлиза на 336 960 000 лв. Основните средства от бюджета в окръга ще бъдат вложени за укрепването и развитието на материално-техническата база на промишлеността и селското стопанство. Голяма част от средствата ще бъде заделена за комунално-битовото строителство, здравеопазването, изграждането на нови училища, читалища и други културни мероприятия, за повдигане на културния уровень на трудещите се от Хасковски окръг.

Но трябва да отбележим, че в окръга стоят неразрешени два големи въпроса за нас, които и с така предлагания проектобюджет не ще могат да се решат за тази година. Те са построяването на подпорната стена и дигите в Свиленград, където има голяма опасност през тази пролет река Марица да наводни целия Свиленград, като особено е застрашително положението на кв. Гебран, в опасност е да се залее и Химическият комбинат „Сталин“ и Циментовият комбинат „Вулкан“. За тези обекти, за подпорната стена и дигите в Свиленград моля да бъдат отпуснати допълнително 1 600 000 лв., за да ликвидираме ежегодните наводнения и материалните щети и даването на производствени и човешки жертви от това прекрасно прогресивно гранично население в Свиленград и района му.

Моля Народното събрание и Комисията по народното стопанство и финансирането да задели допълнително сумата 500 хил. лв., за да започнем с местни средства и труд построяването

на учебна сграда и пансион на селскостопанския техникум в гр. Хасково. В него понастоящем учат много синове и дъщери на трудещите се от Хасковски, Кърджалийски и други окръзи и са принудени да учат и живеят на пансион в бившето складово помещение на тютюневата промишленост, която складова площ е крайно необходима за склад на тютюневата промишленост. Поради липса на складова площ, на складово помещение, което е заето от селскостопанския техникум, не могат да се приемат нови тютюноработници на работа. Ако се вземе това помещение, което се използва сега от учащите се в селскостопанския техникум, за складово помещение, ще се навреди на политехнизацията на учебния процес.

Другарки и другари народни представители! Така предложеният бюджет е творчески бюджет. В него са отразени основните тенденции на социалистическото развитие на страната, в него е отразена правилната политика на Партията и Правителството за цялостното развитие, за осъществяване на непрекъснат подем на социалистическата икономика и култура на нашата страна и затова от името на трудещите се от Свиленградския избирателен район аз ще гласувам за така предложения бюджет. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Стоян Гюров.

Стоян Гюров: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! През последните дни трудещите се в нашата страна живеят под впечатленията на публикуваните данни в Обръщението на Централния комитет за резултатите от изпълнението на програмата за ускорено икономическо развитие и на изнесените данни в изложенията на другарите Русе Христов и Кирил Лазаров.

Няма честен гражданин на нашата република, който да не се гордее с достиженията, постигнати през тази година. Тия достижения показват, че утвърдената програма за ускорено развитие, разработена в докладите на др. Тодор Живков, беще реална и навременна.

Само една година измина от издигането на лозунга за ускореното развитие на страната, а колко много и какви невиджани успехи донесе това велико и всенародно движение. Онова, което извършиха трудещите се през изтеклата година, е истински подвиг. То нагледно потвърди силата и могъществото на социалистическия строй, дълбоката мъдрост и прозорливост на нашия Централен комитет. То потвърди силата и могъществото на социалистическия лагер, оглавяван от Съветския съюз.

Историята на нашата страна не помни такова масово и ентусиазирано участие на трудещите се в борбата за изпълне-

ние на производствените планове, за благоустрояването на градовете и селата, за извършването при най-тежки зимни условия на широко мелиоративно строителство.

Трудещите се и от Димитровски окръг посрещнаха поставените от Централния комитет на Партията задачи за съкращаване сроковете на третата петилетка с горещо одобрение и силна вяра.

В цеховете и участъците на предприятията, в бригадите и фермите на ТКЗС вярата в Централния комитет и правилността на издигнатия лозунг намериха израз в масовото разгръщане самоинициативата на трудещите се, които излязоха с насрещни, завишени свои планове, базиращи се на неизвестни за нас досега скрити резерви на предприятията и кооперативните стопанства.

Правилността на лозунга на Партията за съкращаване сроковете на петилетката беше толкова силен, че той измени редица неща в нашите методи на работа, в мисленето на редица хора. Плановиците измениха мащабите си, ръководителите на предприятията също, измени се и мисленето на редица категории хора, изникнаха нови герои, достойни както за произведенията на поети и писатели, така и на художници и скулптори.

Великото движение на трудещите се в изпълнение лозунга на Партията създаде такава обстановка, че неверието в силите, проявено от отделни хора — враг № 1, както го нарече др. Тодор Живков — бе разгромено и задачата успешно изпълнена.

Масовият характер на това движение намери израз в предложените 8607 организационно-технически мероприятия и повече от 1250 рационализаторски предложения с годишен икономически ефект над 16 169 000 лева. То намери израз в масовото социалистическо съревнование за предсрочно изпълнение на поставените задачи, широко разпространявайки и внедрявайки новите почини. Сега десетки бригади от промишлените предприятия се борят за завоюване званието „Бригада за ударен комсомолски труд“, в предприятията на окръга се работи по 10 нови почини: над 450 бригади работят по почина на знатния съветски миньор Николай Мамай, успешно се прилага починът на Ворожкин, Колчик и Валентина Гаганова. В дните на всенародното обсъждане тезисите на доклада на др. Тодор Живков в нашия окръг се роди патриотичният почин на миньора-комунист Йордан Георгиев за даване на Родината само чисти и едри въглища. Неговият почин намери приложение и в другите предприятия в борбата за подобряване качеството на произвежданата от тях продукция.

На настоящата сесия на Народното събрание ние с чувство на законна гордост за изпълнен дълг можем да доложим, че поставената от Централния комитет задача за извършва-

не на скок в нашето развитие Димитровският окръг изпълнява успешно. На 19 декември т. г. планът за окръга е изпълнен с 12 дни предсрочно.

Само за 11-те месеца на отчетната година нашите предприятия са дали на народното стопанство свръхпланова продукция за 75 820 лв. Страната получи над плана 93 195 000 киловатчаса електроенергия, 422 000 тона каменни въглища, 9226 тона цимент, 3317 тона чугун, 20 000 тона прокат и др.

Планът за 1959 г., разработен с широкото участие на трудещите се, даде прекрасни резултати. По предложение на работническите колективи в плана на окръга за 1959 г. залегнаха 250 милиона лева повече от разчетите по петилетката. При това положение обемът на промишлената продукция през отчетната 1959 г. трябваше да нарастне с 23 на сто. До края на годината предприятията ще произведат свръхпланова продукция за 75—80 милиона лева и по този начин обемът ще нарастне не с 23 на сто, а с около 29 на сто. В някои предприятия, като Машиностроителния завод „Сталин“ и Завода за производство на плоско стъкло „Кристал“, ще бъде реализиран прираст над 70—80 на сто.

Основната част от прираста на промишленото производство е реализиран чрез по-доброто използване на съществуващите производствени мощности. В резултат на положените грижи за най-рационално използване на наличното оборудване значително се подобриха икономико-техническите показатели на плана. Багерите в откритите рудници, работещи по разкриване на вътрешните пластове, при постижение за 1958 г. 305 000 куб. метра откривка на един багер, очакваме през настоящата година да достигнат 620 000 куб. метра откривка или с 23 на сто повече. Това означава, че с наличните багери се извършва работа за още 5 багера. Производителността на прокатните станове нарасна с 15 на сто в сравнение с миналата година, а използваемостта на доменните пещи с 12 на сто.

По производство на някои особено важни за народното стопанство материали и изделия още през тази година ние ще надхвърлим предвидения обем за 1962 г. Така например производството на каменни въглища трябваше да достигне през 1962 г. 6 555 000 тона, а през настоящата година ние ще реализираме 8 240 000 тона. Обемът на Машиностроителния завод „Сталин“ трябваше да достигне през 1962 г. 170 000 000 лв., а още през тази година изпълнението ще бъде над 180 000 000 лева. През 1960 г. ще достигнат предвидения обем за общата промишлена продукция през 1962 г. още 10 предприятия. И всичко това се осъществява без особени допълнителни капиталовложения.

През тази година производителността на един промишлен работник се увеличи спрямо 1958 г. с 12 на сто. От намаление

разходите на 100 лева стокова продукция само за 9-те месеца на тази година народното стопанство получи 35 милиона лева свръхпланова икономия.

Горните частични данни за успехите на промишлеността в Димитровски окръг потвърждават по безспорен начин реалността на лозунга за ускорено развитие и заслугите на Централния комитет на Партията за разкриване на тия грамадни резерви, съществуващи в нашата икономика.

През последната година предприятията използваха кредити за малка механизация в размер на 7 475 000 лв. с годишен икономически ефект 18 931 000 лева.

Успешно се изпълнява и строителната програма на окръга, която беше завишена с 60 на сто. Особено от проведените мероприятия във връзка с пленума на Централния комитет по строителството се създават реални предпоставки за неговото изпълнение.

Другарки и другари! Димитровският окръг е един от окръзите, който се кооперира през последните години, като дори с уедряването на кооперативните стопанства 22 села влязоха в тях като кооператори в последния момент. Независимо от изостаналостта на земеделието в нашия окръг и близостта на промишления център, какъвто е Димитрово, проведените мероприятия във връзка с уедряването на кооперативните стопанства и проведената широка организаторска и политическа работа създадоха условия ние днес да рапортуваме пред Централния комитет на Партията и пред народа за незапомнени успехи и в този сектор на народното стопанство.

През изминалия период в окръга са усвоени над 35 хил. декара нови обработваеми земи, направени са над 15 хил. декара тераси, изградени са поливни съоръжения и канали на нови 31 000 декара — два пъти повече, отколкото са изградени през цялото властване на буржоазията в окръга.

През изтеклата година нашите кооперативни стопанства засяха 180 084 декара повече в сравнение с 1958 г. Ние получихме от зърнено-фуражните култури три пъти повече от произведените през миналата година. Определено можем да кажем, че животновъдството в кооперативните стопанства е в подем. Тази година ние приготвихме три пъти повече силаж, отколкото миналата година, увеличихме броя на говедата с 2376 бр., свинете със 7859 броя, птиците 6 пъти в сравнение с миналата година и до 1 декември се получиха 1282 тона краве мляко, 310 тона овче мляко, 57 тона вълна и 1037 тона месо повече в сравнение с 1958 г.

Всичко това говори колко много и какви огромни възможности и резерви са съществували и съществуват в селското стопанство. Нашите успехи в селското стопанство щяха да бъдат много по-големи, ако преди всичко не беше недостигът на селскостопански машини, поради липса на които ние в някои

култури, особено овеса, имаме за някои бригади загуби над 20 на сто. Заради това ние с горещо одобрение посрещаме тенденцията, залегнала в проектоплана за 1960 г., за чувствително увеличаване на селскостопанските машини, които се предвижда да бъдат доставени от Съветския съюз.

Успехите, които ние отчитаме за изтеклата година, се дължат на извършената реорганизация на държавния и стопанския апарат, която допринесе за доближаване на ръководствата до предприятията и кооперативните стопанства, на изпращането на подготвени кадри за ръководители на кооперативните стопанства, както и на широката дейност на партийните организации в предприятията и кооперативните стопанства.

Резултатите можеха да бъдат още по-големи, ако ритмично се изпълняваха кооперираните доставки и ако всички предприятия бяха изпълнили плановете си. Ако всички предприятия в окръга бяха изпълнили своите планове за 11-те месеца, ние щяхме да дадем 14 460 000 повече от това, което сега дадохме.

Проектопланът и проектобюджетът, които обсъждаме на настоящата сесия, съответствуват на линията за ускорено икономическо развитие. Ние считаме за възможно, независимо от някои затруднения, които се явяват за тяхното изпълнение, те да бъдат изпълнени и преизпълнени. Какво имаме на лице? Набран темп, твърда вяра на трудещите се в нашия Централен комитет, в правилността на лозунга за ускорено икономическо развитие и богат опит на кадрите по места.

Трябва да доложа, че редица от предприятията в Димитровски окръг вече са стъпили на производствената програма за 1960 г. Извършена е съответна подготовка за обсъждане на плана, който ще бъде гласуван в Народното събрание, и за разкриване на допълнителни резерви с помощта на работническите колективи за приемане на по-завишени планове.

За нашия окръг се предвижда в промишлеността да се увеличи производството с над 180 млн. лева спрямо очакваното изпълнение за 1959 г., а в сравнение с директивите на Седмия конгрес за 1960 г. повече с 410 млн. лева. На предприятията от нашия окръг значително място е отделено за увеличаване производството на дефицитните за страната изделия. Така например, предвидено е производството на цимент да се увеличи с 52 хил. тона, на прокат със 77 хил. тона. Целият листо-прокатен цех на Металургичния завод „Ленин“ до края на първото полугодие ще влезе в редовна експлоатация, като металурзите от Димитрово ще произведат 62 хил. тона тънка и дебела ламарина. Чувствително се увеличава производството на буркани, на пектин и др.

Искам обаче да повдигна един въпрос, който има значение както за нас, така и за добивната промишленост в страната. Ние считаме, че през 1960 г. трябва да се внесе чувстви-

гелно подобрене и система в работата на геолого-проучвателната организация. Залагането на отделни предприятия на базата на изкопаеми е много важна и отговорна задача, тя струва скъпо на държавата. Заради това не бива да се допускат такива явления, като например с мина „Георги Димитров“, където ние твърдим, че не са извършени проучванията докрай, а нашите геолози дават заключение за преброяване дните на мината. Извършените частични проучвания със силите и средствата на ДМП „Георги Димитров“ през последните месеци показват, че има наличие на повече запаси на каменни въглища. Не по-добро е положението и при „Западни мини“, които се намират в Трънския район и са единственото промишлено предприятие там, а все още не са извършени пълни проучвания с оглед на това да се види перспективата на това предприятие и от хората, които живеят в тоя край. Заради това предлагам още през 1960 г. да се засилят проучвателните работи в Димитровския каменовъглен басейн и в района на „Западни мини“, а при разкриване на нови добивни предприятия в страната геолого-проучвателните работи да се извършват цялостно.

Другари, постигнатите успехи в изпълнението на напрегатната програма за ускорено развитие на промишлеността и селското стопанство в окръга убедително показват правилността и жизнеността на издигнатия от Октомврийския пленум на Централния комитет лозунг за ускорено икономическо развитие. Разбити са на пух и прах предсказанията на някои наши недоброжелатели, на някои неверници, откъснали се от трудещите се и от социалистическата действителност. Извършващият се икономически скок в нашето развитие не е скок на тъмно, както писаха някои западни икономисти, а скок на светло, който води към слънчевите върхове на комунизма.

С успехите през изтеклата година ние вече имаме завоювани силни позиции, откъдето успешно можем да обстрелваме и ликвидираме и последните остатъци на враг № 1 — неверието.

Резултатите от успешното изпълнение на задачите през изтеклата година намират израз и в подобрене жизненото равнище на трудещите се. Никога в нашия окръг не е имало такова строителство, каквото има сега. Само от началото на годината до м. ноември в окръга е дадена строителна линия за строеж на 1020 жилищни сгради при построени за 1958 г. 552. А прирастът на спестовните влогове през тази година е с 19 519 000 лв. повече в сравнение с 1958 г.

Ние нито за момент не забравяме, че всичко това е само началото на борбата за ускоряване на нашето икономическо развитие. С набелязаните организационно-технически мероприятия трудещите се от Димитровски окръг с готовност ще посрещнат и осигурят ритмично изпълнение на плана още от

първите дни на новата 1960 г. На Обръщението на Централния комитет те ще отговорят с още по-големи трудови дела, ще мобилизират всички свои сили и умения за успешното изпълнение задачите на икономическия скок през 1960 г. и с това ще дадат своя принос за осъществяването на тази величествена програма. За това ще помогнат и решенията на последния пленум на Централния комитет за усъвършенстване на организацията на държавния апарат.

Предложеният проектоплан и проектобюджет са в съгласие с програмата за по-нататъшното ускорено икономическо развитие, за подобряване на материалното и културното положение на трудещите се.

Те още веднаж потвърждават миролюбивата политика на нашата Партия и Народното правителство и затова аз ги одобрявам и ще гласувам за тях. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Другарки и другари, Бюрото предлага 15 минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ Петър Попзлатев: *(Звъни)* Заседанието продължава.

Има думата председателят на Бюрото на Народното събрание др. Фердинанд Козовски.

Фердинанд Козовски: Аз искам да кажа само няколко думи, другари.

От редица депутати се отправя горещ апел към другарите, които се изказват, да бъдат малко по-кратки, като избягват дългите уводи. Нека другарите имат пред вид този апел.

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. академик Христо Даскалов.

Акад. Христо Даскалов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! В докладите на др. министър на финансите Кирил Лазаров и на др. Руси Христов ярко са отразени успехите, които нашата страна постигна в своето икономическо и културно развитие през 1959 г. под ръководството и изпълнявайки решенията на Централния комитет на Българската комунистическа партия за ускорено икономическо развитие. Отразени са и новите по-големи задачи, които са поставени в плана и в бюджета за 1960 г. и които нашият народ, ние всички трябва да осъществим, за да тласнем още по-бързо развитието на Родината към културен и икономически разцвет.

В Обръщението на Централния комитет на Партията по изпълнението на плана за 1960 г. се направи горещ призив към всички трудещи се в нашата страна за напрегната, ентусиазирана, неуморна, високопроизводителна работа, за създаване творчески дух и обстановка във всички звена на културния и стопанския фронт.

И действително един такъв грандиозен план може да бъде успешно изпълнен само при наличието на здрава планова организация и ръководство, каквито осъществява Партията, и при обстановката на ентусиазъм и готовност към творчески, съзидателен труд, обхванал широките трудещи се маси — ентусиазъм, произхождащ от дълбокото съзнание, че се работи и твори за благото и щастието на целия народ.

И тъкмо тази творческа атмосфера, този ентусиазъм, произхождащ от такова съзнание, който беше обхванал широките трудещи се маси в промишлените предприятия и в трудово-кооперативните земеделски стопанства, реши успеха през 1959 г. и ще реши успеха и през 1960 г. Защото може ли без ентусиазъм и всеотдаен труд да се реши от трудово-кооперативните земеделски стопанства например една такава грандиозна задача, каквато е построяването на 713 малки и средни язовири само през настоящата 1959 г.?

В същност този творчески дух и ентусиазъм е най-голямото наше предимство и най-големият наш резерв в съревнованието с капиталистическите страни, където господства безплановост, принуда, безразличие и незаинтересуваност на трудещите се в работата и в крайния резултат, защото крайният резултат там ползува не самите трудещи се, а преди всичко капиталистите.

Във всенародната борба за ускорено икономическо и културно развитие на страната, в борбата за изпълнение на народностопанския план немалка роля се пада на науката. Позволете ми поради това да кажа няколко думи за състоянието на нашата наука, за нейната роля и значение в изпълнението на задачата за ускоряване на икономическото и културното развитие.

За научните институти и за висшите учебни заведения в бюджета на държавата за 1960 г. се предвижда значителната сума от 526 671 000 лв. Само за Българската академия на науките за 1960 г. се предвиждат 79 000 000 лв., а заедно с лимитните капиталовложения — общо около 110 000 000 лв., когато през 1959 г. бяха общо 98 000 000 лв., а през 1957 г. — 57 700 000 лв.

В плана за лимитните капиталовложения за всички научни институти за 1960 г. се предвиждат кръгло 110 000 000 лева при 58 000 000 лв. за 1957 г. или приблизително два пъти повече.

Благодарение непрестанните и от година на година все по-големи грижи на Партията и Правителството, нашата наука бележи бърз възход. Чествувайки тази година 15-годишнината от 9 септември и правейки равностойна на изминатия път в областта на науката, ние не можем да не отбележим невидания досега в сравнение с миналото ръст, отбелязан във всички клонове на науката в нашата страна, и получените значителни успехи.

Достатъчно е да се спомене, че у нас сега има няколкостотин научноизследователски институти, в които работят около 5000 научни работници, че само в Българската академия на науките има 35 големи институти с повече от 750 научни работници и че от едно книжовно дружество в миналото Българската академия на науките се превърна в крупен център на научноизследователската работа, за да се види действително бързият напредък на науката през периода на народната власт.

Ние можем да отбележим и значителните успехи на нашата наука, с които тя е допринесла за развитието на световната наука и по-специално за нашето социалистическо строителство. Такива успехи са отбелязани например на философския фронт и в литературознанието. Трудовете на нашите философски работници и преди всичко тези на академик Тодор Павлов върху въпросите на теорията на отражението, на логиката и естетиката, философията на биологията и естествознанието представляват значителни приноси в марксистко-ленинската философия, които са известни далеч зад границите на нашата страна и са наша гордост. В областта на историческите науки значителен принос е написването на първата марксистска история на България. В областта на математическите науки ние имаме научни приноси, които са от значение за математическите науки в световен мащаб, каквито са приносите на нашите видни математици Обрешков, Чакалов, Кирил Попов, Тагамлици и др. Нашите физици извършиха важни изследвания в областта на полупроводниците и на така наречените фотоелектрети, които имат важно значение както за теорията, така и за практиката. Поддиректор на най-големия център за атомните проучвания в Съветския съюз — този в Дубна, е член-кореспондентът на Българската академия на науките Емил Джаков, което само по себе си говори много.

В областта на физикохимията и по-специално при някои теоретични изследвания върху растежа и образуването на кристалите, електрокристализацията на металите и др. ние имаме приноси, които са получили световна известност.

Нашата геологическа наука също отбеляза значителни приноси. Сътрудниците при Геологическия институт на Българската академия на науките в сътрудничество с други на-

учни работници извършиха инженерно-геоложките проучвания на редица крупни хидротехнически обекти като: „Родопския хидрокомбинат“, язовирите „Васил Коларов“, „Тополница“, хидровъзела „Сталин“, „Студена“ и др. Изработена бе геоложка карта на страната в мащаб 1:500 000. Заедно със съветски геолози, използвайки съветски методи, бяха разкрити редица ценни изкопаеми и се оказа, че нашата страна е извънредно богата на разнообразни полезни изкопаеми.

Тези приноси на геологическата наука бяха отбелязани и в доклада на др. Тодор Живков пред Трето Народно събрание.

Значителни приноси отбеляза и селскостопанската наука. Бяха създадени над 150 сорта културни растения, някои от които намериха широко внедряване и имат голямо икономическо значение, като например: пшеница сорт № 301, Юбилейна II, хибридните домати и др. Бяха отбелязани приноси и в областта на агротехниката, почвознанието, животновъдството, икономиката на селското стопанство и пр. Тези приноси на селскостопанската наука също бяха отбелязани в доклада на др. Тодор Живков.

Нашите биологически и медицински науки също имат не малко успехи. Например медицинските институти постигнаха значителни успехи в областта на сърдечно-съдовите заболявания, при хирургията на сърцето и др.

Успехи имат и техническите и химическите науки.

Отбелязвайки тези успехи на нашата наука, ние веднага трябва да кажем, че те са недостатъчни и особено като се преценят от гледището на задачите, които се поставят сега пред българската наука във връзка с изпълнението на плана за ускорено икономическо развитие на страната. Нашата наука сериозно изостава от изискванията на тези задачи. Това е главната констатация, която беше направена в доклада на др. Тодор Живков пред Трето Народно събрание и е отразена и в постановлението за науката.

Другари народни представители! Израз на големите грижи и на помощта към науката, които нашата Партия и Правителство оказват, е излязлото наскоро Постановление за по-нататъшното развитие на българската наука и за повишаване на нейната роля в социалистическото строителство. Това постановление е крупно събитие в нашия научен живот. Централният комитет на Партията и Министерският съвет с постановлението за науката поставиха здрави основи за цялостно изграждане и развитие на родната наука. Няколко основни принципи положения са залегнали в постановлението за науката, които осигуряват неговия успех. Това е принципът за обединяване на научните сили и средства под единно компетентно научно ръководство чрез създадения Държавен съвет за наука при Министерския съвет и чрез

Българската академия на науките и насочване на научните работници и средствата около разрешаването на по-крупни проблеми на науката и социалистическото строителство; за по-точно свързване на науката със социалистическата практика и оказване на по-непосредствена помощ на същата; за по-нататъшно издигане нивото на нашата наука до нивото на световната наука и квалифициране на научните кадри, за по-широко международно сътрудничество със Съветския съюз и другите социалистически страни и останалите страни, за решително подобряване на материалната база на нашите научни учреждения.

Президиумът на Българската академия на науките свика специално общо събрание на академиците, членовете-кореспонденти, директорите на институтите и партийния актив. На това общо събрание се постави на подробно обсъждане постановлението, като се разработи и прие разгънатата програма от конкретни мероприятия и решения за изпълнение на това постановление.

Ние считаме, че изпълнението на постановлението за науката ще направи истински прелом в работата на всички научни институти в Българската академия на науките, висшите учебни заведения и ведомствата и ще тласне бързо напред развитието на нашата наука и най-вече ще доближи науката до нуждите на социалистическата практика, ще включи активно научните работници в помощ на изпълнението на големите задачи, които планът за ускореното икономическо развитие на страната поставя.

Цялото внимание на ръководството на Българската академия на науките поради това сега е насочено към изпълнение на взетите решения за осъществяване на постановлението.

Президиумът, академиците и членовете-кореспонденти, всички научни работници от БАН и извън БАН посрещнаха с голяма радост и удовлетворение постановлението за науката. Ние всички единодушно изказваме нашата дълбока признателност и благодарност към Централния комитет на Партията и Правителството за тази изключителна проява на помощ и грижи за развитието на родната наука, към всички дейци на българската наука.

Ние най-добре разбираме и чувствуваме огромния размер на тези грижи и отражението, което ще има постановлението за цялата наша наука, за ускореното развитие на нашата икономика, за построяването на социализма и комунизма в нашата Родина. Защото, както каза др. Тодор Живков в неговия исторически доклад пред Третото Народно събрание, „Науката е основа на планомерното и съзнателното ускорено развитие на нашето общество по пътя на социализма и комунизма и изграждане на материално-производствената ба-

за на социалистическото и комунистическо общество, на развитието на тежката и леката промишленост, на селското стопанство, което е най-тясно свързано с развитието на науката, с използването и приложението на резултатите на науката."

Блестящ пример за ролята на науката в изграждането на социализма и комунизма е Съветският съюз, който за кратко време се превърна в най-напредналата страна с мощна индустрия и крупно машинизирано високопродуктивно селско стопанство благодарение и на това, че в него се разви и разцъфтя най-прогресивната и най-напредналата в света наука, която оказва и оказва неоценима помощ. Съветският съюз е блестящ пример и потвърждение на известното марксистко-ленинско положение, че социализмът и комунизмът се изграждат закономерно на научни основи, широко и всестранно използвайки науката, и че от друга страна науката намира най-добри условия за развитие и процъфтяване именно в условията на социалистическото и комунистическото общество. Блестящите успехи на съветската наука с пускането на спътниците около Земята, ракетата, която се прилуни на Луната, и космическата научна лаборатория, която обиколи Луната, фотографира нейната невидима страна и изпрати снимките на Земята от 450 000 километра разстояние, е безпрецедентно в цялата история на науката и техниката постижение! Това е пълен триумф на социалистическата наука и техника!

И ако, да се изразя с думите на др. Никита Сергеевич Хрущов, стрелката на барометъра на световната политика в последно време започна да се движи от буря към ясно време и проблемите за траен мир между народите се появяха ярко на небосклона, това до голяма степен се дължи именно на блестящите успехи на съветската наука и техника, които накараха американските военнлюбци да се позамислят и да отрезнеят.

Ние правим дълбок поклон пред великите постижения на съветската наука.

Какви са главните въпроси, които стоят сега пред нашата наука във връзка с ускореното развитие на икономиката и културата?

Преди всичко въпросът за целенасоченост на проблематиката на научните институти, концентрирането на научните сили и средства върху разрешаването на онези проблеми и теми, които имат най-важно значение за ускореното развитие на нашата социалистическа икономика и култура. Основна слабост в проблематиката на голяма част от научните институти е все още наличието на голям брой дребни, несъществени теми, нямащи голямо значение, решавани предимно индивидуално и недостатъчно задълбочено.

Много правилно председателят на Президиума на Съветската академия на науките Несмеянов в една последна своя статия в списание „Комунист“ казва във връзка с изпълнението на 7-годишния народностопански план на Съветския съюз, обръщайки се към съветските учени: „Да направим, наред с непрестанното развитие на изследванията на принципно нови явления, рязък завои към практиката, разширяване фронта на изследванията и максималното им приближаване към нуждите на практиката — ето непосредствената задача, поставена пред нас през настоящия етап от Партията и народа.“

Този призив, отправен от председателя на Съветската академия на науките към съветските учени, е и наш призив. Той бе отправен още на VII конгрес на Партията, съдържащ се в доклада на др. Тодор Живков пред Трето Народно събрание, и е отразен в постановлението за науката.

Ръководството на Българската академия на науките взема сега всички мерки за осъществяване на тази важна задача. Заедно с Държавния съвет за наука се изготвя план за централните проблеми и теми, които ще се разработват от институтите на Българската академия на науките и от другите институти през 1960 г., както и програми за тяхното изпълнение, и за колективите, които ще ги разработват. Тези централни проблеми и теми ще бъдат специално наблюдавани от Президиума на Българската академия на науките. В колективите за разработване на тези най-важни проблеми и теми, свързани с народностопанския план и с ускореното развитие на страната, ще се привличат на активна научна работа освен научните работници от опитните институти, още и професорите, доцентите и асистентите от висшите учебни заведения.

Централен въпрос за нашата наука сега е този за по-тесното ѝ свързване със социалистическата практика и по-дейната помощ, която тя следва да оказва на практиката. Ръководството на Българската академия на науките сега взема мерки, за да може съществуващата досега сериозна слабост в тази насока да бъде преодоляна. Предвижда се например свързването на институтите с големите заводи, с трудово-кооперативните земеделски стопанства, сключване на договори със заводите и предприятията и установяване взаимни задължения за изпълнение на поставените за разрешаване общи задачи. Вземат се мерки за значително засилване на непосредствения контакт на научните работници от всички сектори на науката със съответните области на практическата дейност, на практическия живот.

Голям недостатък в работата на научните институти досега беше мудното и неорганизирано внедряване на получаваните научни резултати. Поради незаинтересуваността и

инертността на институтите и на научните работници, внедряването на ценни научни постижения, имащи важно значение за практиката, се протака с години, а в някои случаи дори не се идва до внедряване. Някои научни работници считат, че с факта на публикуване на изследването и резултата задачата е изчерпана. Това, разбира се, е свършено погрешно. За внедряването на всяко ново научно постижение е необходимо да се преодоляват много пречки, да се преодолява консерватизмът, необходимо е да се води борба, и то преди всичко от самия научен работник, чието постижение следва да се внедрява, от чието внедряване е заинтересуван сам той.

Аз мисля, че на настоящия етап, когато се касае до осъществяване на такива бързи темпове на икономическо развитие на страната, една от важните задачи на нашата наука и особено на някои решаващи клонове на науката, като например селскостопанските, техническите, химическите, медицинските, физическите, геоложките и други, трябва да бъде именно да съдействуват активно за издирването, изпитването и широкото внедряване на научните постижения в практиката, и то не само на нашите собствени научни постижения, но и на постиженията в другите страни, включително и тия от капиталистическите страни. Оказва се, че в много случаи в другите страни са налице готови ценни научни постижения с огромно значение за практиката, които ние не знаем, а върху подобни въпроси ние тук работим с години, хабим сили и средства, губим ценно време. Примери за това има много. Вземете например прекрасните съветски сортове слънчоглед, които бяха внедрени наготово у нас и които имат сега голямо стопанско значение за страната. Сортове № 16—46, № 65—40, които сега заемат 90% от засяваната със слънчоглед площ, дават 41% масло или 10% повече в сравнение с нашите сортове, което прави 27 000 000 кг масло в повече само от внедряването на тези сортове. Новите съветски сортове „Смяна“ и „Передовий“ дават 51% масло, което означава, ако ние ги разпространим, 54 000 000 кг слънчогледово масло в повече.

Същото е и с италианските сортове пшеница, които сега широко внедряваме, холандските сортове картофи и др. А не се касае само до сортове. Това особено се отнася до научните постижения, засягащи техническия прогрес, с каквито изобилствуват другите напреднали страни.

Това лято аз видях в Швеция много интересни неща, някои от които могат да имат за нас голямо значение, като например полиплоидни сортове захарно цвекло, които дават 20—30% по-високи добиви и 1—2% по-високо захарно съдържание, високодобивни сортове люцерна, много свършени цвеклокомбайни, грахокомбайни, фасулокомбайни и други, свършена техника за механизация в консервните предприятия и др. Научните работници трябва да бъдат широко

информирани всеки в своя сектор, да сигнализируют за всяко ново постижение, активно да съдействуват за неговото широко внедряване. Трябва да се даде възможност на научните работници подробно да изучат чуждия опит и научните постижения. Защото най-добре и компетентно могат да преценяват научните постижения и тяхното значение за нас именно научните работници всеки в своята област.

Някои остарели бюрократични форми, които спъват бързото внедряване на постиженията, следва незабавно да се отстранят. Оказва се например, че съгласно реда в Държавната сортова комисия, за да се районира и започне разпространението в практиката например на един нов ябълков сорт, след като той вече е създаден в някой научен институт, са необходими най-малко 20 години за предварителни и редовни сортови изпитвания. А кого ще ползува този сорт след 20 години?

Ние трябва на основата на пълната научна информация да издирим и използваме всички, буквално всички съществуващи у нас и в чужбина научни постижения и широко да ги внедрим в нашето строителство. Това ще има огромно значение за бързото и успешно изпълнение на поставените задачи за ускорено икономическо развитие на страната.

Централен въпрос, който стои за разрешение пред нашата наука, е въпросът за подготовката и издигане квалификацията на научните кадри.

Трябва да признаем, че общо взето квалификацията на голяма част от нашите научни кадри, както и теоретическото ниво на научноизследователската работа в нашите институти не е още на нужната висота. В това отношение ние сме доста изостанали в сравнение с напредналите страни. Не можем да кажем, че по брой на научни кадри сме назад. Напротив, както вече споменах, общият брой на научните работници в страната достига значителната цифра 4723. Само в Академията на науките има 745 научни работници. Но по нивото на научната квалификация и на научната работа ние сме твърде назад.

Възприетата от ръководството на Академията на науките линия да се изпращат по-масово млади, надеждни научни работници на продължителна специализация в известни добре уредени чуждестранни научни институти, при авторитетни учени в Съветския съюз, другите социалистически страни и някои капиталистически страни е правилна и трябва още повече да се засили. В това отношение ние трябва да бъдем още повече подкрепени от Партията и Правителството.

При уреждане организацията на научноизследователските институти в страната вниманието ни сега трябва да бъде насочено не към хоризонтално развитие на научните институти, т. е. към създаване на все нови и нови научни институти,

ти със слаба материална база и с недостатъчен брой научни работници с ниска квалификация, каквато тенденция се наблюдава в някои ведомства, например исканията на значителен брой от окръзите за откриване на нови научни институти. Това няма да доведе до добри резултати. Ние трябва да насочим усилията сега към концентриране на наличните научни сили, към издигане квалификацията на научните работници, към създаване на по-крупни, по-добре обзаведени със солидна материална база дееспособни институти, с по-висока научна квалификация на кадрите. С други думи трябва да преминем към вертикално изграждане на институтите, във възможно най-кратък срок да догоним, а в някои области на науката дори да надминем световното равнище на науката.

Въпросът за качеството на научната продукция на научните работници е също извънредно важен. Ние не можем да се оплачем от малък брой публикации в нашите институти. Ежегодно само в изданията на Академията на науките излизат над 1000 научни публикации. Но въпросът е в колко от тези публикации има нещо полезно, има рационални зърна, има действителни научни приноси със значение за науката и практиката. Досега малко внимание се обръщаше на този въпрос. Наблюдава се склонност в много научни работници да избързват в публикуването, без да са налице достатъчно фактически материали за правене на достоверни изводи. С такива прибързани публикации и необосновани изводи изобилствуват нашите издания. Те представляват само ненужен книжен баласт, неползващ никого. Наблюдава се също склонност да се правят смели, громки изводи по принципиални въпроси на науката, без за това да са налице достатъчно фактически експериментални данни. Чести са случаите и на научна недобросъвестност, на плагиатство и нагласяване на данните. Ние вземаме мерки да насадим в институтите на Академията на науките дух на най-отговорно отношение към научните резултати, към научните изводи, дух на творческа атмосфера. Не прибързани публикации и правене на необосновани изводи, а старателно събиране на голям брой точни експериментални данни и на основата на тях — най-внимателен анализ и чак след това предпазливи, скромни, но реални изводи, които остават като трайни приноси за науката и практиката.

По-малко публикации, но с високо качество, ползващи науката и практиката! Научните работници да се преценяват не по броя на публикациите, а по реалните приноси, които дават за науката и практиката.

Когато говорим за качеството на научната продукция, аз искам да спомена за ролята на науката при решаване проблема за качеството въобще. Другарят Тодор Живков заостри

особено вниманието върху проблема за качеството във всички сектори на селскостопанската и промишлената продукция, като основен проблем, свързан с решаването на задачата за ускорено икономическо развитие. Общозвестно е, че както промишлената, така и селскостопанската продукция у нас в много случаи не е с необходимото качество. А без качество ние не можем да се съревноваваме с капиталистическите страни. А високо качество може да се получава само когато производството е поставено на съвременна научна основа, когато се използват всички съществуващи научни и технически усъвършенствувания. Трябва да се каже, че нашата наука досега малко внимание е обръщала на проблема за качеството. Вниманието беше насочено главно към количеството, да се увеличи добивът чрез високодобивни сортове и продуктивни раси животни, чрез торене и обработка, да се ускорят процесите, за да се увеличат бройките в промишлеността и пр. А как влияят сортовете, торенето, обработката, храненето върху качеството на продукцията, какви научно обосновани технически методи следва да се приложат за получаване на високо качество, по това малко се мислеше и работеше.

Мене ми се струва, че сега нашата наука във всички сектори трябва да постави проблема за качеството като основен проблем и да съдействува активно за неговото решение.

Важно условие за развитието на нашата наука е разширяването и задълбочаването на сътрудничеството със съветската наука, с тази на другите социалистически страни и с напредналите капиталистически страни.

Трябва да кажем, че напоследък сътрудничеството между Академията на науките и другите академии на социалистическите страни и особено със Съветския съюз значително нарасна. Ние сключихме договори за научно сътрудничество с 10 академии на социалистическите страни. През 1960 г. ще се разработват от институтите на Академията на науките със съответни институти на Съветския съюз и социалистическите страни над 200 научни теми от различните области на науката. През 1959 г. само по линията на Академията на науките са посетили нашата страна за обмяна на опит 137 научни работници, от тях 39 от Съветския съюз, 20 от Чехословакия, 23 от Полша, 16 от Германската демократична република и пр.

Предвижда се през 1960 г. да се изпратят на специализация общо 86 души научни работници. От тях за Съветския съюз — 58, в Германската демократична република — 18, в Чехословакия — 4 и в капиталистическите страни — 3 души.

Все още са слаби нашите връзки с научните институти на капиталистическите страни. В това отношение мене ми се струва, че трябва да се направи значително повече.

Няколко думи по въпроса за материалната база на научните институти. Многократно от тази трибуна е заявявано, че

материалната база на науката у нас е много слаба. В това отношение ние стоим на едно от последните места в социалистическия лагер. Нашите институти не са оборудвани със съвременна апаратура и съоръжения. Много големи трудности и формални пречки се срещат при набавянето на апаратури и научни пособия. Въпросът за конструирането на лабораторни уреди и апарати на място у нас за специални изследвания, което е извънредно важно, също още не е решен. Повечето от институтите нямат достатъчно подходящи помещения, лаборатории, опитни полета. Липсата на помещения е сега главната пречка за развитието на институтите при Академията на науките. Особено остро тази нужда изниква сега с идването на нови институти към Академията на науките. Всичко това сериозно спъва бързото и правилно развитие на нашата наука. В постановлението за науката е предвидено изработването на перспективен план за развитието на науката, който да залегне в общия перспективен план за развитието на народното стопанство до 1965 г. Ние се надяваме, че в този план въпросът за материалната база на нашата наука ще бъде поставен в неговата широта и ще бъде окончателно и цялостно разрешен.

Ние бяхме предвидили по плана на Академията на науките за капитални вложения 43 300 000 лв. Тези средства са необходими за довършване на атомната база, Геологическия институт, Техническият институт и за снабдяване на всички експериментални институти на Академията на науките с най-необходимата апаратура и съоръжения. Държавната планова комисия намали тази сума с 12 270 000 лв. С това много сериозно ще се попречи за довършване на строителството на горните важни обекти и за оборудването на институтите на Академията на науките.

Комисията по народното стопанство и финансирането ни даде, както чухте, една малка сума, която обаче е крайно недостатъчна. Държавната планова комисия обеща през втората половина на 1960 г. да бъдат дадени и останалите средства. Ние се надяваме и настояваме това обещание да се изпълни. Иначе Академията на науките се поставя в невъзможност да изпълни важните задачи, които ѝ се възлагат.

Другари и другарки народни представители! Постановлението за науката поставя Българската академия на науките като главен отговорник за решаване въпросите на науката. Българската академия на науките се превръща в център, където преди всичко следва да се твори и развива българската наука. Общото събрание на Академията изработи подробна програма от голям брой мероприятия за изпълнение на постановлението. Предстои напрегнат период, в който трябва да се мобилизират всички сили на академията, на висшите учебни

заведения, на всички други научни институти за осъществяване на постановлението, което означава да се направи прелом по целия фронт на науката.

Аз мога да ви уверя от името на президиума на Академията на науките, че ние се включваме активно в благородната задача да осъществим набелязаните мероприятия за изпълнение на постановлението за науката, а чрез това за осъществяване на прелом в работата на академията, в издигане на родната наука на по-високо равнище и повишаване нейната роля в социалистическото строителство, нейната роля в изпълнението на плана за ускорено икономическо и културно развитие на Родината.

Аз съм убеден, че академиците, членовете-кореспонденти, всички научни работници от Академията на науките и всички други научни институти под ръководството и дейната подкрепа на Партията и Правителството ще се справят с чест с тази високопатриотична задача.

Одобрявам законопроектите за народностопанския план и бюджета на държавата за 1960 г. и ще гласувам за тях. *(Ръкопляскания)*

Председателствуващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Демир Янев.

Демир Янев: *(От трибуната)* Другари и другарки народни представители! Равносметката на изминалата 1959 г. потвърди правилността на партийната и правителствена политика за ускорено икономическо развитие на нашата страна, показва правилността и целесъобразността на извършеното преустройство на държавното и стопанското ръководство и обединението на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

Данните за забележително големите успехи в промишлеността и селското стопанство, изтъкнати в Обръщението на Централния комитет на Българската комунистическа партия към комунистите и трудещите се в Народна република България, прието въз основа на изложението на първия секретар на Централния комитет на БКП др. Тодор Живков пред пленума на Централния комитет на Партията от 8 и 9 декември т. г., и обилните фактически материали в докладите по проектозаконите за държавния народностопански план и за бюджета на Народна република България за 1960 г., изнесени пред сегашната сесия на Народното събрание, са гордост за нашата работническа класа и инженерно-техническите кадри, за селскостопанските труженици, за целия трудещ се български народ.

В партийните и държавните документи правилно се отбелязва, че тези големи успехи се дължат на мъдрата политика на Българската комунистическа партия, на растящото взаимно сътрудничество на нашата република с другите социалисти-

чески страни и преди всичко на безкористната братска помощ на великия Съветски съюз и на героичния самоотвержен труд на нашия народ.

Резултатите от работата в Пловдивски окръг също потвърждават правилността на решенията за ускорено икономическо развитие на страната. Вчера промишлените предприятия в Пловдивски окръг изпълниха годишния план. До края на годината планът за общия обем на промишлеността ще бъде преизпълнен с 3% до 4%. Въпреки крайно неблагоприятните климатически условия — продължителна суша, неколнократни тежки градушки, пороища и буря — общо в селското стопанство се осъществява растеж около 135%, а само в кооперативните стопанства — към 145% до 150%. При това загубите от градушките възлязоха на повече от 300 милиона лева, което съставлява 20% от общата заплануванa селскостопанска продукция и около 25% от продукцията на трудово-кооперативните земеделски стопанства. Редица кооперативни стопанства като Искра, Калековец, Червен, Старо Железаре, Тополово, Хисар, които не пострадаха от градушката, удвоиха селскостопанската продукция, а други като Катунца, Бенковски, Белозем, Старосел, Бяла река, Дълбок извор, постигат растеж към 160—175%.

Аз ще спомена някои от числата за увеличение на селскостопанската продукция, отражение на тая правителствена политика, която нашата Партия и Правителството приеха.

През 1958 година в окръга е добита пшеница 93 700 тона, през 1959 година, въпреки повредите от градушка — 98 400 тона; ечемик съответно — 20 500 тона и 27 000 тона; царевича — миналата година — 16 000 тона, тази година — 45 300 тона; слънчоглед — миналата година — 8 600 тона, тая година — 13 300 тона; захарно цвекло — миналата година — 15 600 тона, тази година — 37 200 тона.

Осъществи се значителен прираст и в животновъдството: крави от 10 393 на 11 200 или на 1000 декара обработваема земя от 4,9 на 5,3, свине от 36 900 на 60 000 или от 13,5 на 30 на 1000 декара обработваема земя, овце от 240 896 на 260 000 или от 85 на 120 на 1000 декара обработваема земя, птици на 1000 декара зърнени култури от 96 000 се увеличиха на 336 000 или от 125 на 313.

Съответно се увеличи и животинската продукция.

Бруто доходът на 1 декар работна земя миналата година беше 294 лева, тая година — 500 лева. Възнаграждението на работоспособен кооператор миналата година на територията на нашия окръг е било 2670 лева, а тая година е около 4000 лева.

Значителни са успехите в областта на благоустрояването и хигиенизирането на селищата, за здравеопазването, народното образование и културата.

Призивът на Партията за изпълнение на третата петилетка в съкратени срокове запали могъщ патриотичен огън и трудов ентузиазъм сред работническите колективи на предприятията и сред селяните-кооператори. Над 90% от работниците се включиха в социалистическото съревнование, осъществени бяха над 600 организационно-технически мероприятия, подобри се използването на наличните машини и съоръжения, извършени бяха редица подобрения по пътя на малката механизация.

Паметни ще останат трудовите подвизи на кооператорите от с. Ген. Николаево, Секирово, Стряма, Стрелци, Бегово и др., които при тежки зимни условия изкарваха на полето хиляди работници и само за три месеца прокопаха 32 км напоителен канал с пропускателна способност 3 куб. м в секунда, 2 м дълбок и 6 м широк на горната повърхност. От канала се пълнят 17 малки язовира с водовместимост 14,5 милиона куб. метра и се поливат други 20 хиляди декара земя.

Съобразителност и трудов героизъм проявиха строителите на язовир „Пясъчник“, който ще бъде завършен 4—5 месеца предсрочно и още в хода на строителството през това лято чрез временна стена бе завирена вода за напояване на 40 хиляди декара земя.

Кооператорите от Брягово, Дълбок извор и Бяла река 1 месец предсрочно завършиха красивия язовир „Брягово“ с 9 милиона куб. метра вода за напояване на 30 хиляди декара плодородна земя. В усилен строеж е и ще се завърши предсрочно язовир „Четиридесет извора“, който ще преработва 7 200 000 куб. м вода.

Завършени са освен това други 106 малки язовири и водоеми, 19 помпени станции, 660 сондажни кладенци, изкопани са 340 км напоителни канали. Планът за поливните площи от 180 хиляди декара е изпълнен на 221 хиляди декара, а с влизането в експлоатация на първия етап от „Пясъчник“ още в началото на 1960 година новите напоителни площи ще надхвърлят 400 хиляди декара или в окръга ще имаме общо към 1 милион декара напоявана площ при 2 250 000 декара земя.

Кооператорите се заеха със строителството на нов язовир „Домлен“ с водовместимост 30 милиона куб. м вода от плана за следващата година.

Дълга от трибуната на Народното събрание да изразя благодарност и на профсъюзните и на отечественофронтовските организации, на дружбите на Българския земеделски народен съюз и комсомолските дружества в нашия окръг, които усърдно подпомагат окръжната партийна организация и окръжния народен съвет за изпълнение на партийните и правителствени решения.

Нашите успехи, другари и другарки, биха били значително по-големи, ако оказвахме по-конкретна и по-навременна по-

мощ на изоставашите предприятия и трудово-кооперативни земеделски стопанства, ако ние в окръжния комитет на Партията и в окръжния народен съвет не бяхме направили пропуски в своята работа, ако редица партийни комитети, народни съвети, ръководства на промишлени предприятия, на строителни организации, управителните съвети на трудово-кооперативните земеделски стопанства работеха по-добре. Поради слабости в работата на окръжните и местните ръководства някои трудности в промишлените предприятия, които възникваха в хода на изпълнението на плана в промишлените предприятия, в строителството, транспорта и търговията, се отстраняваха със закъснение, много селскостопански работи не се извършиха навреме, което се отрази неблагоприятно върху добивите, допусна се разпиляване и похабяване на готова селскостопанска продукция.

В много кооперативни стопанства има още слабости в организацията и заплащането на труда, занемарена е кооперативната демокрация. Това пречи да се разгърнат по-пълно творческите сили на селскостопанските труженици; в промишлените предприятия не се използват докрай резервите и възможностите, много трудоемки процеси не са още механизирани, допуска се разпиляване на материали, висока е себестойността на продукцията.

В доклада на др. Кирил Лазаров бе направена критична бележка на предприятието „Хр. Ботев“ в Калофер за това, че имало за 11 милиона лева свръхнормативни запаси. За честта на работническия колектив от 1200 души, който изпълни годишния си план още на 18 декември и до края на годината ще даде надпланова продукция за около 6 милиона лева, следва пред Народното събрание да посоча действителните факти, които са следните:

Предприятието има планов норматив за основни и спомагателни материали 8 милиона лева. Освен тези 8 милиона лева на предприятието е одобрен по споразумение с бившето Управление на шивашката промишленост и със съгласието на Българската народна банка кредит за свръхнормативен запас от 4 921 000 лева поради характера на работата в предприятието. Действителният свръхнормативен запас се състои от 75 000 м вълнен плат и 678 хиляди м памучни тъкани на стойност 5 704 000 лева, за които предприятието няма вина, тъй като това са вносни платове, които са разпределени от Индустриалимпорт без заявка на предприятието. Тези платове не се внасят ритмично по тримесечия, а наведнаж за цяла година и в края на годината се образуват големи преходни остатъци.

Действителен свръхнормативен запас са и залежалите от миналата година 35 000 м ленен равентух на стойност 787 000 лева, за които предприятието също няма вина.

Ведомството, което получаваше конфекция от тези тъкани до края на миналата година, през настоящата година започна да си произвежда необходимата конфекция от друг вид плат, но преходният остатък от 35 000 метра остана да тежи на предприятието „Христо Ботев“ и цяла година никой не иска да каже и да поеме отговорност какво да се прави с тези тъкани, въпреки хлопането на всички врати.

Така стои въпросът със свръхнормативните запаси в предприятието „Христо Ботев“.

Комитетът по промишлеността трябва да се намесва в случаите, които не могат да се решат в рамките на окръга и да се намира решение в национален мащаб.

Райко Дамянов: Сигурно имат някакви кусури тези материали.

Демир Янев: Ведомството, което ги е работило, ги е приело с тези кусури, след това е видяло кусурите и изкарва разпореждане на Министерския съвет да не се работят дрехите от този плат, а заявката за този плат за миналата година остава в предприятието и никой не иска да освободи предприятието от този плат.

Рада Тодорова: Да се върне в търговията, да го продадат — какво толкова!

Демир Янев: Предложените за утвърждаване законопроекти за държавния план и за бюджета на Народна република България за 1960 година са широка програма за по-нататъшното осъществяване на решението за ускорено развитие на нашата страна. Проектопланът и проектобюджетът за 1960 година са по-добре подготвени, повече са съобразени с възможностите и нуждите на отделните окръзи.

На промишлените предприятия в Пловдивски окръг е заложен прираст за 1960 година 19,1% при общ прираст за страната 15,3%. Ние смятаме, че този прираст ще създаде голямо напрежение, но работническите колективи са готови да го изпълнят. Необходимо е обаче Държавната планова комисия и Комитетът по промишлеността да установяват в бъдеще и твърда и по-устойчива програма на промишлените предприятия за относително по-продължително време, да съобразяват производствените планове на предприятията с наличната техника, машини и съоръжения и особено с новите машини и съоръжения, с които са обзаведени предприятията. В нашия окръг се получи така: „Завод 15“ усвои мотор с вътрешно горене „4Д40“, изхарчи 1 милион лева и сега не му се остави за производство, а се прехвърли на друг завод. Или на фабрика

„Партизанин“ за консервната промишленост се внесе нова ху-бава машина за доматиен сок, обаче се внесе, когато вече дома-тите ги нямаше на нивите и започна да работи на 6 септември, когато се очакваха късни домати. Освен това даден ѝ е план за 1500 тона, когато нейният капацитет е 900 тона. Комитетът по промишлеността трябва да вземе сериозно в своите ръце и работата по обезпечаване кооперираните услуги. Нашият „За-вод 11“ и „Завод 15“ се измъчиха тая година от неритмичното подаване на кооперирани услуги от завод „Васил Коларов“ — София, и „Завод 10“ в Казанлък.

Заложените в проектоплана показатели за Пловдивски окръг по строителството, транспорта, търговията и изкупуването на селскостопанската продукция също ще бъдат изпълнени. Планът за селското стопанство също така е по-грижливо подготвен в сравнение с миналата година. В него обаче са допуснати отделни несъобразности, които, ако се отстранят, работата ще се извърши по-добре и ще се осигури по-голяма икономическа полза общо за народното стопанство и за отделните ТКЗС. Касае се за планираните количества ориенталски тютюн и домати и планирания среден добив ориз.

При подготовката на плана от окръга бе предложено про-изводството на ориенталски тютюн за Пловдивски окръг да бъде 11 500 тона. Държавната планова комисия настоя да се добият 4700 тона. Ние приехме предложението на Държавната планова комисия, макар че то ще създаде прекомерно напрежение и ще се отрази неблагоприятно върху качеството на тютюна. Сега обаче ни се съобщи, че планираното количество тютюн следва да се увеличи с още 650 тона. Ние смятаме това увеличение за нецелесъобразно по следните съображения:

1. На територията на сегашния Пловдивски окръг останаха малко райони, типични за производство на ориенталски тютюн. От Родопската яка — само селата Червен, Долнослав, Горнослав, Тополево, Новаково, Искра и преходните села Леново и Дълбок извор, в Средногорието — в Брезовското ТКЗС, Зелениково и Розовец, след това Златосел, Стрелци, Хисарските села Момина баня и Веригово, от Старожелезарското ТКЗС — Паничере и Старосел, и в селата Красново и Кръстевич.

От две години се правят опити за разширяване на тютюневите площи в Левскиградски район, но това се оказва крайно нецелесъобразно. Разширението на тютюна ще трябва да стане за сметка на маслено-етеричните култури — розата, мента-та, лавандулата, което е икономически неизгодно за народното стопанство, защото липсва производствен опит у населението и би довело до ерозиране на наклонените терени, които се запазват чрез разширяване на розовите градини и лавандулата.

Неудачни се оказаха и опитите за разширение на тютюневите площи в поречието на Марица, Стряма и Пясъчник. Тук действително тютюнът става прекомерно едър, с големи листа, но е некачествен и освен това заема площи за зеленчуци, ягоди, фъстъци, чийто план за 1960 година значително се увеличава.

Специална комисия по районирането на културите в Пловдивски окръг, в която участвуват известни специалисти по тютюнопроизводството като професор Димитър Атанасов, ректор на Института по хранително-вкусова промишленост, и Христо Грънчаров, директор на Тютюневия институт, установи, че на територията на сегашния Пловдивски окръг няма подходящи почви за производство на повече от 4500 тона доброкачествен ориенталски тютюн.

2. Увеличаването на тютюна още повече ще увеличи и без това прекомерното трудово напрежение, което ще има за резултат несвоевременното извършване на редица селскостопански работи и ще причини големи загуби на народното стопанство.

През изтеклата година една от причините за недостатъчното и несвоеременно окопаване на културите и несвоевременното прибиране на реколтата е прекомерното трудово напрежение в редица трудово-кооперативни земеделски стопанства. Така например в ТКЗС в Брезово се пада средно годишно по 406 трудовни на работоспособен кооператор, в Избегли — по 419 трудовни и др. Такова е положението и в редица други стопанства. Особено голямо е трудовото напрежение през летните месеци, през които съвпада работата на много от селскостопанските култури. А планът за тези култури през 1960 година се завишава значително. Производството на доматите трябва да се увеличи на 122 000 тона срещу 47 300 тона през 1959 година, т. е. увеличение с 222%. От тях 35 000 тона са предназначени за износ. А известно е, че производството на ранни домати от един декар изисква 100—120 трудовни.

Увеличава се производството на ориза от 16 270 тона през тази година на 28 180 тона, т. е. 55% от общото производство на ориз в страната се възлага на Пловдивски окръг, или едно увеличение със 173%.

Увеличава се производството на ментата, червения пипер, ранните картофи, фъстъците и на редица други култури. Културите в нашия окръг възлизат общо на 80.

Трябва да се има пред вид, че кооперативните стопанства освен плана на окръга за износ на пресни плодове и зеленчуци трябва да осигуряват и суровини за консервната промишленост, за предприятията не само в Пловдивски окръг — „Партизанин“ в Първомай и „Левски“ в Левскиград, но и тези на територията на града — „Първи май“ в Пловдив, „Ви-

тамина“ на гара Кричим и „Бригада“ в Асеновград. Общо нашият окръг трябва да даде 24% от суровините на консервната промишленост в страната.

Поради прекомерно трудово напрежение през това лято на някои места тютюнците бяха окопани само един-два пъти, царевичката и слънчогледа — по един-два пъти, вместо по четири-пет пъти, както изисква агротехниката, буренясаха ягодите и лозята, по растенията се появиха болести и неприятелите, занижиха се добивите и се влоши качеството на селскостопанската продукция. Големи количества тютюн останаха неприбрани или се прибраха в преминала техническа зрелост. От ягодите например сега получаваме по 300—400 кг, което е срамно нисък добив, тъй като на всички е известно, че по-рано са получавани по 1000—1500 кг от декар.

3. За заплануваното количество тютюн не е осигурена необходимата материална база.

В кооперативните стопанства не са построени още сушилни и складове. Който е минавал това лято из селата на Пловдивски окръг, не може да не е видял задръстените с тютюневи низи улици. В дъждовни дни тютюнът се мокри, почернява и се влошава качеството му. Още по-тежко става положението при съхраняването на тютюна през мъгливите и влажни есенни дни и през зимата.

Ползувам се от случая по този повод да направя бележки, които имат значение за цялата страна.

По предложение на управление „Тютюнева промишленост“ Министерският съвет издаде разпореждане изкупуването на тютюна от тазгодишната реколта да продължи до месец април, вместо да се изкупува през ноември и декемри, както е ставало винаги досега. Ние смятаме, че Управление „Тютюнева промишленост“ е тръгнало по най-лесния за него път — да остави произведения тютюн у производителя до месец април, без да държи сметка за огромните загуби, които ще се нанесат на народното стопанство от влошаването на качеството на тютюна.

Изпуща се из пред вид и това, че в бита на селското население станаха големи промени. В миналото тютюнопроизводителите пастелираха и съхраняваха тютюна в жилищните стаи. Сега домовете на селяните-кооператори се пълнят с модерни мебели — столови с бюфети, спални и други и тютюнът остава да виси под стрехите или под навеси, в порутени обори и плевни и се разваля. Ние знаем, че липсват складови помещения, но трябва да се вземат енергични мерки да бъдат те осигурени както от ТКЗС, така и от държавата.

Заедно с разширяването на тютюнопроизводството трябва да се строят необходимите сушилни и складове, ако искаме

да изкараме доброкачествен тютюн, който да запази реимето на българския тютюн на външния пазар, а не да изкарваме мухлясала фурда.

Аз трябва да ви съобщя, че цената на тютюна поради тези причини в нашия окръг силно спадна. Вместо на нормираната цена 12—14 лева, тази година той ще мине по 7—8 лева, а ако остане да се изкупува до април, ще падне на 4—5 лева. В с. Дъбене например тютюнът се продава по 5,33 лева.

Аз подочух, че големи партии тютюн могат да се изнесат, продадени са и следователно при наличното разпореждане на Министерския съвет за изкупуване на тютюна трябва веднага да се подеме това изкупуване.

Един от присъстващите: Полагат се такива усилия.

Демир Янев: 4. При сегашната структура на посевните площи, при наличната механизация и работна ръка и състоянието на материалната база не бива да се дава за производство повече от 4700 тона ориенталски тютюн. Другарите от Държавната планова комисия предлагат да се намалят домоите от 122 000 на 102 000 тона. Ние смятаме, че намаляването на плана за домоите е правилно и да остане ръст 200%. Ние ще положим усилия да изпълним тази задача. Но това не бива да става за сметка на увеличаване на тютюна, като се има предвид, че 102 000 тона домои е голямо производство и ръстът е много голям, тъй като през миналата, благоприятна за домои година, сме имали 55 000 тона домои.

В проектоплана за окръга неправилно е заложен 500 кг ориз от декар. Такъв и по-висок добив до 600—800 кг може да се добива, но на нови площи, които са незначителни в сравнение с общата площ, която се използва за ориза.

В Пловдивски окръг оризът продължава да се сее на стари, изхабени и засолени почви, при недостиг на машини за по-добра обработка на оризищата, за подравняване. При недостиг на торове за обилно торене повече от 400 кг среден добив не може да се получи и ще бъде записан само на книга. За да получим заплануваното количество от 28 170 тона срещу 16 270 тона тази година, трябва да засеем към 14 000 декара повече земя с ориз. Но тъй като балансът на земята е установен и разпределен, то това може да стане, като сеем отново ориз на засолени почви в с. Белозем и други села край него, за които Българската академия на науките води дългогодишни проучвания как да възстанови структурата на засолените почви и харчи 11 000 000 лв., или трябва да засеем ориза на поливна площ за сметка на стесняване люцерната, за сметка на стесняване на ечемика и царевицата на поливни

площи и с това да ограничим фуражния баланс и да не можем да дадем развитие на животновъдството, което е крайно необходимо за нашия окръг.

Предлагам или да се запише реален добив в плана 400 кг ориз, или да се осигурят допълнително количество торове и ние ще добием тогава 500 кг ориз.

С приемането на тези малки корекции в плана за Пловдивски окръг ще се създадат условия да се изпълнят поставените селскостопански задачи, при нормално напрежение с най-големи резултати за народното стопанство. Трудещите се от Пловдивски окръг ще приемат народностопанския план и бюджета за 1960 г. и задачите, които са залегнали в тях за Пловдивски окръг, като програма за по-нататъшно ускорено развитие на нашата страна по пътя на социализма. Те ще направят всичките си сили да изпълнят с чест своя дял от тази програма и дадат скромни приноси в общите усилия на нашия народ за тържеството на великото дело на мира и социализма.

Одобрявам законопроекта за народностопанския план и бюджета за 1960 г. и ще гласувам за тях. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Трифон Свиленски.

Трифон Свиленски: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Обсъждането и приемането на народностопанския план и бюджета на нашата държава са безспорно един от най-важните въпроси, които се решават от Народното събрание. Гова е напълно естествено, защото това са въпроси, свързани с живота на нашите граждани, свързани с ускореното развитие на нашата социалистическа икономика и култура. В проектоплана ние виждаме залегнали за изграждане в нашата страна през 1960 г. много заводи и язовири, електроцентрали, училища, болници, жилища, напоителни системи и т. н.

В проектобюджета виждаме правилно разпределение на средствата на нашата държава и насочването им за обезпечение на бързото изграждане на горните мероприятия. Това е блестяща програма в ръцете на работническата класа, на интелигенцията и на трудовите селяни, които с още по-големи усилия ще продължат да изграждат своето мирно и щастливо бъдеще. Нашият план и бюджетът са дълбоко пропити от великите идеи на марксизма-ленинизма за мирното съвместно съществуване на народите от цялото земно кълбо. В тях отначало докрай като червена нишка е прокаран марксистическият принцип за производството на все повече и повече материални блага, с които да се задоволят потребностите, за създаване на заможен и културен живот на нашето социалистическо об-

шество. Това е програма, тясно свързана с жизнените интереси на нашия народ.

Предвидените в проектоплана цифри за увеличение на общата промишлена продукция с 15,3% в сравнение с 1959 г., а в селското стопанство да нарасне с 32%, ярко ни показва, че това решително ще се отрази и върху доходите на нашата работническа класа и кооператорите. В законопроекта за народностопанския план е зафиксирано националният доход за 1960 г. да се увеличи с 21,5% спрямо 1959 г. Това ще позволи доходите на работника и на служителя да нараснат с 9%, а на един трудещ се селянин с 20%.

За народното образование и здравеопазването са залегнали също така големи суми. Броят на учащите се се предвижда да се увеличи на 1 454 390 души срещу 1 368 977 през 1959 година, а броят на студентите да се увеличи с 2680 души. Болничните легла за 1960 г. ще се увеличат с 2500 броя, а в детските ясли ще се увеличат с 3250 броя и т. н.

Всичко това намира горещо одобрение от страна на работниците и селяните и ще помогне за бързото мобилизиране на техните сили за претворяване в живо дело на тази голяма и напрегната програма. Не може да има никакво съмнение, че планът за 1960 г. няма да бъде изпълнен. Той ще бъде изпълнен и преизпълнен, защото за него ще работи цял народ, и то народ, който е вече дълбоко убеден във великото дело на социализма и превъзходството му над капитализма. Ще бъде изпълнен, защото производството на всички материални блага е в ръцете на нашата работническа класа и трудовите селяни. Те разполагат с тях и ги насочват преди всичко за своите собствени интереси и мирни цели.

Не такова обаче е положението в капиталистическите страни. Там господстващата буржоазна класа жестоко експлоатира работниците и селяните, ограбва техния труд и присвоява богатата за своите користни цели. Да вземем например нашата южна съседка Турция и нейните управници, които вместо училища, болници, детски градини и жилища са предоставили своята територия и богатствата на народа за изграждането на военни летища и ракетни площадки, без да се интересуват за съдбата на своя народ, който тъне в мизерия и нищета.

Не е по-различно положението и в други капиталистически страни, примерно в Западна Германия, където управляващите кръгове в лицето на Аденауер и на военния министър Шраус открито заявяват, без да се съобразяват с международната обстановка, че трябва да заделят повече средства в своите бюджети за военни цели. Не случайно ние виждаме в капиталистическите страни да се заделят от 40 до 70% средства за въоръжаване.

Нашият народ, воден от Партията по верен път, знае и достойно отговаря на напъните и заканите на империалистите и техните агенти с още по-големи трудови успехи в областта на производството, на науката и техниката. А Партията винаги ни е учила и ни учи и днес, че колкото и да са големи успехите, не бива да се успокояваме. И не случайно в Обръщението на Централния комитет на Партията от 17 т. м. се казва: „Ние живеем и работим в забележително историческо време. Никога международната обстановка не е била така благоприятна за социалистическите страни, за силите на мира и демокрацията. Но когато говорим за благоприятна международна и вътрешна обстановка, в която ние работим и творим, не бива да забравяме, че както в света, така и у нас не всички са за победата на социализма и мира. На международната арена има още сили, тясно свързани с политиката на „студената война“... от друга страна остатъците на разбитите класи у нас, макар и да не смеят открито да се проявят, вършат тук-там вредителска работа в промишлеността, селското стопанство, търговията, мъчат се да спъват нашето развитие напред... Това изисква да се повишава непрестанно революционната бдителност на масите, да се развива критиката и самокритиката в нашата собствена работа.“

Ценните указания, дадени в Обръщението на Централния комитет на БКП, много ще ни помогнат в нашата бъдеща работа за разширение на успехите във всички отрасли на живота. Успехите, които завоюва нашият народ, са успехи и на нашия Плевенски окръг. Плевенски окръг значително напредна в развитието на своята промишленост, но все още запазва аграрно-промишления си характер. Перспективата е в близките няколко години окръгът да измени облика си и стане промишлено-аграрен. Това ще стане, като се построят предвидените нови заводи, а именно: завод за дрожди, за стъкло, за фина керамика и се разширят и реконструират наличните. Гордост за Плевен и за страната е завод „Вапцаров“, който тази година се изнася на нова площадка, което беше една от причините за изоставането му в изпълнение на плана. Завод „Вапцаров“ произвежда турбини за нашите електроцентрали, а също така и за Китайската народна република. Предвижда се да се разширят заводите: Захарният завод „Коста Златарев“, Циментовият завод, Обувният завод „Васил Коларов“ и др.

В областта на селското стопанство окръгът през 1959 г. работи при твърде неблагоприятни климатически условия. Повече от 15 села — едни от най-големите, бяха тежко засегнати от сушата. По предварителни данни почти всички трудово-кооперативни земеделски стопанства ще изпълнят плановете си от 120 до 180% в сравнение с миналата година. Това не е малък успех, който се дължи преди всичко на правилното ръ-

ководство на окръжния комитет на Партията и окръжния народен съвет, дължи се и на упоритата работа на всички кооператори.

Аз искам по-конкретно да засегна въпроси, отнасящи се до обединеното трудово-кооперативно земеделско стопанство, на което съм председател, в с. Пелово и съставното с. Писарово. В нашата работа през годината ние винаги сме изхождали от големите задачи, поставяни от Партията и Правителството — за изпълнение петилетния план в съкратени срокове. Въпреки че и нашето обединено кооперативно стопанство попада в един от засушливите райони, наред с трудово-кооперативните земеделски стопанства в селата Староселци, Долни Луковит, Ставерци, Горни Дъбник и др., в който район през вегетационния период е паднал само 48 литра дъжд, крайно недостатъчен за развитието на растенията, ние съумяхме до голяма степен да се справим със задачите и добихме обща продукция за обединеното стопанство 43 000 000 лв. срещу 32 000 000 лв. за 1958 г. Това се дължи преди всичко на големите грижи, които кооператорите-полеведи полагаха за културите, дължи се на навременната и качествена обработка на земята и на срочното прибиране на реколтата. Добре се отплатиха тази година трайните насаждения — лозята и овощните градини, които значително помогнаха на растениевъдството.

Особено много ни помогна животновъдството в общото изпълнение на плана. Почти всички животновъдни ферми си изпълниха плановете. Нашето обединено стопанство от 515 крави надои 1450 тона мляко или по 2900 литра на фуражна крава, и то с висока масленост — 4,3%.

Произведохме 330 тона свинско месо срещу 150 тона за 1958 г. и го предадохме на държавата. Отгледахме 80 000 пилета срещу 16 000 за 1958 г. и предадохме на изкупувателната организация 34 тона птиче месо. Предадохме също 700 000 броя яйца срещу 350 000 за 1958 г. От цифрите се вижда, че ние увеличихме почти 2,5 пъти продукцията от животновъдството.

Непрестанните грижи, които полагаме за хората, работещи в животновъдството, дадоха своите резултати. Ние създадохме добри битови условия за гледачите, каквито малцина от тях имат в своите лични къщи. Създадохме кухня с евтина храна, клуб с читалня, спортна зала, бръснарница, физкультурна площадка и т. н. Изградихме бригада за комсомолски ударен труд, като управителният съвет се задължи да осигури време и им организира обучението за завършване на прогимназиално и средно образование. Поехме задължението завършилиите с добър успех учебната година да изпратим на 20-дневна почивка. Редовно отчитяхме и съревнованието, като давахме преходното червено знаме с парични награди.

Тези форми на работа помогнаха за сплотяването на колектива, за повишаване на ентузиазма в кооператорите, за затягането на дисциплината и за изпълнение на плановете.

Издигнатият лозунг за ликвидиране на сезонността в селскостопанската работа беше изпълнен от нашите кооператори. Разгърна се широко мелиоративно строителство. Всички трудово-кооперативни стопанства в нашия район — селата: Горни Дъбник, Садовец, Староселци, Оряховица, Пелово и др. участвуват в изграждането на голямата Витска напоителна система, която ще напоява 425 000 декара земя. През 1960 г. ние ще продължим с още по-големи усилия изграждането и на двата язовира и магистралните канали, които ще прекосят нашите поля. Язовир „Сопот“, който ще събира 52 000 000 м³ вода, и язовир „Горни Дъбник“, който ще събира 105 000 000 м³ вода, ще осигурят достатъчно количество вода, за да разрешим завинаги най-тежкия проблем — борбата със сушата.

Наред с огромната работа в ТКЗС, с големи темпове расте и общественото и личното строителство на кооператорите. Само за няколко години се измени обликът на нашите села. През 1959 година в селата Пелово и Писарово са направени над 100 нови къщи на кооператорите, или след 9 септември 1944 година в Пелово са построени над 800 нови жилища от всичко 1500. Това говори колко много са нараснали възможностите на кооператорите и колко много се повиши културата им. През годината ние направихме в село Пелово 10 000 кв. метра паваж и 4200 кв. метра асфалтова настилка, направихме голям културен дом, направихме хубава постройка за хотел-ресторант със зали за физкултурния колектив. Направихме мост на реката и други по-малки обекти, като градини, паркове и т. н. В съставното село Писарово направихме 7000 кв. метра асфалтова настилка, баня и водоснабдихме селото по високи места. Всичко това се прави със средствата и труда на нашите кооператори. Това е новото, което вече влезе в селото и коренно измени бита и културата на нашите кооператори. Това не е нищо друго освен ускорено икономическо развитие в нашето село.

Другарки и другари, няма да е излишно да поставим някои въпроси, по които срещаме сериозни затруднения в работата на ТКЗС, разрешаването на които не зависи само от нас, но и от някои централни ведомства.

По планирането в ТКЗС е необходимо да се внесе по-голяма стабилност. Ясно е, че планът не е догма и не бива да бъде пречка за бързото развитие, но не е полезно, както беше тази година в продължение на няколко месеци да правим и преправяме плановете си. Това не ни даде възможност навреме да разбием плана по бригади и звена и всеки кооператор отрано, още от 1 януари, да знае за какво ще се бори през годината. През 1959 година някои показатели от расте-

ниевъдството бяха значително завишени. Ясно се виждаше, че не е възможно тяхното изпълнение. Такива надути планове не стимулират кооператорите, а в много случаи дават обратни резултати. В планирането за 1960 година това трябва да бъде избягнато.

Ние срещнахме много сериозни затруднения в работата с машините на машинно-тракторната станция, които са крайно недостатъчни и износени. Това е сериозна пречка за механизирането и оттам и за облекчаването труда на кооператорите. Радостно е, че в проектоплана за 1960 година са заложени да се внесат 8044 трактора, приведени към 15 к. с., 1266 комбайна, 5600 тракторни плугове, 4000 тракторни култиватори, 1950 редосеялки и други прикачни машини. Това много ще ни помогне, ще облекчи острата нужда от машини, но същевременно се налага да се вземат енергични мерки за поддържането на старите машини, да се набавят резервни части, за да се преустанови непрекъснатото кръстосване из страната от ръководствата на машинно-тракторните станции и безплодното престояване на машините в работилниците, и то с цели месеци. В тая връзка аз предлагам в град Плевен ремзаводът № 2 да се заложи в плана с предвидените по начало 4 милиона лева. Смятам, че е неправилно снемането му от плана, като се има пред вид, че на него е възложен ремонтът на всички леки машини, „Зетор—25“ от цялата страна, на всички машини „С—80“ и „С—100“ и други такива. Това е завод не само на град Плевен, но завод от национален мащаб. Едновременно със своята основна дейност заводът усвои като редовно производство възстановяването на ролкови цилиндрични и конусни търкалящи лагери, които досега се внасят и за тях се дава ценна валута. Досега заводът е усвоил 10 вида ролкови лагери, от които икономическият ефект е от много голямо значение за страната. Трябва да се има пред вид, че ние вече 6 години поред обещаваме на колелата на завода, че ще строим завод и че ще го избавим от тежкото положение, в което се намира. Обещание са правили и наши отговорни хора, които са идвали в завода и трябва да се имат пред вид. С построяването и оборудването на завода ние ще можем да поддържаме машините, ще запазим и новите, които ще внесем, ще можем да повишим културата в нашето земеделие, ще нарастнат добивите и доходите на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

По въпроса за свободното изкупуване на селскостопанската продукция смятаме, че още не е създаден здрав критерий за количествата, които трябва да предават ТКЗС, а това все още се определя окомерно до голяма степен, поне за нашия окръг, от страна на окръжния народен съвет. Това внася несправедливост към някои ТКЗС и дава основание за настроение и излишни неприятности. Предлагам Плановата комисия

и Министерството на вътрешната търговия да помислят и излязат с разпореждане по този въпрос.

Все още много тежък е въпросът за фуража за изхранването на кооперативния добитък. Обемът на животновъдството значително нарасна, а възможностите за производството на фураж са все още ограничени. При спускането на плана от Плановата комисия и окръжния народен съвет не се взема пред вид увеличението на животновъдството и съответно да се увеличи земята за фуражните култури и особено за царевицата. Колкото и да увеличаваме добивите от фуражните култури, факт е, че обемът на животновъдството изпреварва увеличението на добивите. Това трябва да се има пред вид въпреки големите нужди от другите култури.

Искам да засегна и въпроса за личното стопанство на кооператорите, който въпрос е свързан с националния доход на страната. Личното стопанство в настоящия етап изживява сериозна криза, която трябва да преодолеем поне отчасти, ако не напълно. Каква е картината на личното ползуване? Средно кооператорите ползуват 3 дк земя за лични нужди, понеже притежават лозя и дворни места. При най-благоприятна година, при досегашния начин на обработка, кооператорът може да вземе от 250 до 300 кг зърно царевица от декар или всичко от 800 до 900 кг. С горното количество зърно може да се изхранят само 20 кокошки и половин прасе, а за другите животни не остава никакъв фураж, а ТКЗС все още не е в състояние да разпределя тревен и сочен фураж. С препоръките, които се дават да се ограничава натуралното разпределение и въобще да не се разпределя царевица, ние стесняваме базата на личното стопанство. Смятам, че можем да подобрим личното стопанство, като се премине на групова обработка, колективна обработка на земята за лично ползуване, с което ще може по-добре да се обработи земята, ще можем да я наторим и да вземем значителен среден добив...

Рада Тодорова: То вече губи значението си на лично ползуване.

Трифон Свиленски: Необходимо е да се разширят люцерновите площи в близките 1—2 години, за да можем да заделим за кооператорите и тревен фураж. По този начин ние ще помогнем на кооператорите за укрепване на личното стопанство.

Приемането на народностопанския план и бюджета на държавата ще ни даде възможност час по-скоро да изградим плановете на окръжните народни съвети, общинските народни съвети и ТКЗС за 1960 година и незабавно да се заловим за тяхното осъществяване.

В Обръщението на ЦК на БКП ясно са посочени задачите, които предстоят. Те правилно се разбират от всички кооператори, посрещат се с голяма готовност за изпълнение. Ние, ръководителите в окръга и по места, ще направим всичко възможно да мобилизираме съзнанието и силите на цялото население, като още по-тясно ще свържем ръководството с кооператорите, ще осигурим близък и ежедневен контрол в работата и ще изпълним планове за 1960 година, с което ще осъществим и ускореното икономическо развитие на окръга и страната.

Аз одобрявам плана и бюджета за 1960 година и ще гласувам за тях. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Другари и другарки народни представители! Бюрото предлага Народното събрание да преустанови днешното си заседание. Следващото заседание да стане утре в 15 часа. Има ли друго предложение?

Обаждат се: Няма.

Председателстващ Петър Попзлатев: Закривам заседанието.

(*Закрито в 18 ч. 45 м.*)

Подпредседател: **П. Попзлатев**

Секретари: **Ив. Мирчева**
Ив. Куршумов

Парламентарен стенограф: **Ст. Стояков**